

अभियान

ABHIYAN WEEKLY सप्ताहिक

abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३५ / अंक : ४६ / २०७५ असार २२ ज्येष्ठ शुक्रबार / 6 July, 2018 / मूल्य रु. १०/-

संसदमित्रे छियो सर्वसतावाद

काठमाडौं। संविधान निर्माणका बेला प्रमुख दलहरूले संसदमा नियमावली निलम्बन गरेर अब देखि विधेयक नल्याउने प्रतिवद्वाता जनाएका थिए। तर आफैले प्रतिवद्वाता जनाएको विषयलाई लत्याउँचै सरकारले अहिले विधेयक ल्याइरहेको छ। सरकारका मन्त्रीहरू समय छैदा उद्घाटन र भाषणमै रमाउन व्यस्त रहेपछि विधेयक ल्याउन सकेनन् अनि अहिले समय सकिन लागेपछि हतार हतारामा विधेयकको मस्योदा गरेर संसदको नियमावली नै

>>> बाँकी ८ पेजमा

शक्तिशाली सरकार मेडिकल माफियाको चंगुलमा

काठमाडौं। जुन्लामा पुगेर आमरण अनसन बसेका डाः गोविन्द केसीलाई अनसन बन दिइएन, लखेटियो, निषेधित क्षेत्र घोषणा गरियो, तैपनि नागरिकले नागो जुलुसम्म निकालेर सरकारलाई नियाइदिए।

असार २०८० ते संसदमा बयान दिई गृहमन्त्रीले भनेका छन्, यसरी अनसन बसेका गोविन्द केसीले अधिनायकवाद ल्याउन लागे। सबै हाँस्ने तर नेकपा चुपचाप छ। अनसन बसेले अधिनायकवाद ल्याउँच कि सत्ता चलाउनेले ?

अचम्म गोविन्द केसीको स्वास्थ्य खराव भएर गइसक्यो। १४औंपटकसम्म अनसन बसेका गोविन्द केसीसँग सरकारले गरेका सहमतिहरू, प्रतिवद्वाताहरू यो सरकारले पालना गरेन। र, मेडिकल माफियालाई

>>> बाँकी ८ पेजमा

गिरिजाको ग्राण्ड डिजाइनमा देउवा

काठमाडौं। संविधानसभा, प्रदेशसभा र राष्ट्रियसभाको निर्वाचनमा नाराम्भसँग पराजित भएको नेपाली कांग्रेस आन्तरिक विवादमै रमाउन थालेको हुनाले उसले संसदमा समेत प्रमुख प्रतिपक्षी दलको भूमिका नियमाउन सकिरहेको छैन। कांग्रेसमित्रो आन्तरिक द्वन्द्वको फाइदा उठाउँदै केही ओली नेतृत्वको सरकार भने सर्वसतावाद तर्फ उन्मुख हुन थालेको संकेतहरू देखिन थालेको छन्। समयमै संसदमा विधेयकहरू प्रस्तुत नगरि अन्तिम समयमा मात्र विधेयक संसदमा दर्ता गर्ने र फास्ट्रायाको नाम दिएर संसद नियमावली नै निलम्बन गरेर दर्ता गरिएकै दिनमा विधेयकहरू पारित गर्न रणनीतिमा सरकार लागेपनि कांग्रेसले त्यसको सशक्त विरोध गर्न सकिरहेको छैन। कांग्रेस गुट, उपगुटमा विभाजित भएको छ भने एकले

ओलीको एक तीरले बार सिकार

काठमाडौं। ओली सरकारले एउटा निर्णय गरेर बार सिकार गरेको छ। पूर्व देउवा सरकारले ७ महिना अर्थात २०७४ भद्रौ १४ गते देखि कागुन ३ गतेसम्म गरेको सबै नियुक्तीहरू बदर भएका छन्।

यसमा प्राधिकरण, संस्थान, परिषद, बोर्ड समिति, कम्पनी, बैंक वा अन्य संस्थामा मन्त्रिपरिषद् वा मन्त्रीस्तरावाट भएका सबै नियुक्ति र मनोनयन खानाज भएको सरकारका प्रवक्ता तथा सूचना तथा संचार प्रविधि मन्त्री गोकुल बाँस्कोटाले प्रष्ट पारिदिका छन्। यसरी विभिन्न पदहरू खारेज भएपछि नेकपाका बोर्जगार कार्यकारीहरूका लागि आकर्षक नियुक्तीको बाटो खुलेको छ।

ओली सरकारको एउटै तीरको नियानामा रामचन्द्र पौडेलका सम्बन्ध राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण सिइओ युवराज भुसालदेखि दूरसञ्चार प्राधिकरणका अध्यक्ष दिग्गज भानु, चलचित्र विकास बोर्ड अध्यक्ष नीकिता पौडेलसम्मको पद धरापमा परेको छ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

अर्थमन्त्री भष्टहरूको कब्जामा

काठमाडौं। सरकारी स्वामित्वमा रहेको सबै संघ संस्थानरूप सरकारले निझीकरणको नाममा विक्रि गरिसकेको छ भने बाँकी रहेको केही संस्थाहरूसमेत टाट पल्टिन सक्ने अवधारणा पुगेका छन्। २०२० सालमा प्राइभेट पब्लिक पार्टनरशिप अन्तर्गत गठन भई जनतालाई सेवा पुन्याउँदै आएको साल टेडिङ्क कर्पोरेशनमाथि अहिले सरकारले अनावश्यक दबाव दिन थालेको छ। उनको व्यापार गर्न अनुमति पाएको कर्पोरेशनले दुर्गम देखि अति दुर्गम जिल्लामा समेत सहज रूपमा उनको विक्रि वितरण गरिरहेको छ भने दैशै, तिहार, छज्जस्ता पर्वहरूमा समेत उसले सस्तोरूपमा आफ्ना समानहरू छुट दिएर विक्रि वितरण गर्दै आएको छ।

अदालतको फैसला र गृहको आदेश फुर्सा

काठमाडौं। राजधानीका निर्माणाधीन बाटो धुलो, धुवाँ र हिलोका कारण जोखिममुक्त भएपछि अदालतले क्षतिपूर्ति दिएर भएपनि तत्काल निर्माण गर्न आदेश दिएको हो। गृहमन्त्रीले टेक्का लिएर समयमै काम नगर्ने टेक्केदारहरूलाई पकाउ गर्ने आदेश दिएपछि केही टेक्केदारलाई पकाउ गर्ने नाटक पनि थिए। तर चावहिल जोपाटी, कलंकी थानकोट, बल्खु दक्षिणालीजस्ता दर्जानी सडकको टेक्का लिने व्यक्तिहरू प्रचण्ड र ओलीको निकट व्यक्तिहरू परेपछि अदालत र गृहको आदेश फुर्सा हुनपुगेको छ। वर्षा लाग्यो, राजधानी पोखरी बनेको छ। ढल निकास नभएर बालबालिका, बुद्धबुद्धहरू जोखिममा परेका छन्। मधेसमा भारतले बनाएका बाँधका कारण बाढी र बुबानको समस्या, पहाडमा पहिरोको समस्या, राजधानीलगायतका सहरहरूमा सडक पोखरी बनेका छन्, हिलाम्बे छ। पानी रहनासाथ धुवाको समस्या। यसी गम्भीर विषयमा पनि ओली सरकारले कुनै निर्णय गर्न सकेन। टेक्केदारकै पक्षमा पोखरी त रसकार

बुझाएको प्रतिवेदनलाई जस्ताको तस्तै संसदले स्वीकार गर्नुपर्ने माग डा. केसीले कांग्रेस नेतृत्वको सरकार हुँदै राखेका थिए। त्यसबेला डा. केसी र सरकारबीच सहमति समेत भएको थियो। तर नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको नेतृत्वको सरकारले चिकित्सा शिक्षासम्बन्धी उच्चरतरीय आयोगले दिएको प्रतिवेदनलाई जस्ताको तस्तै भाषामात्र मिलाएर संसदमा लैजानुपर्नेमा कम्युनिष्ट पार्टीका केही नेताहरू र केही कार्यकर्ताहरूले खोलेको मेडिकल कलेजहरूलाई फाइदा पुग्ने गरि तोडमोड गरेर विधेयक तयार गरेर संसदमा प्रस्तुत गरेको थियो। उक्त विधेयकमा उल्लेख भएका प्रावधानहरू अनुसार आफ्नो अस्पताल नभएपनि मेडिकल कलेजले

>>> बाँकी ८ पेजमा

गंगामायाको जीवनको रक्षा गर

काठमाडौं। आफ्ना निर्दोष छोराको हत्यामा संलग्न भएकाहरूलाई कारबाहीको माग गर्दै अनशनमा बसेका नन्दप्रसाद अधिकारीको निधन भएको खण्डे साडे ३ वर्ष पुगेपनि सरकारले अधिकारीको शब दाहास्तरसम्म गर्न सकेको छैन भनि नन्दप्रसादकी श्रीमती गंगामाया अधिकारी वीर अस्पतालको बेडमै अनशनमा रहेपनि सरकार भने मौन रहेको छ। केही ओली नेतृत्वको सरकारले जतिसुकै सुशासनको डक पिटेपनि त्यो बोलीमै सिमित भएको छ। अस्पतालमै अनशन बसेकी गंगामाया अधिकारीको स्वास्थ्य अवस्था दिनप्रतिदिन नाजुक तुँडै गएको छ भने पछिल्लो सयममा केही मानवअधिकारकर्मीहरू र राजनीतिक दलका नेताहरूले अधिकारीहरूलाई भेटेका छन्। त्यसै क्रममा नेपाली कांग्रेसका नेता एवं पूर्वस्वास्थ्यमन्त्री अर्जुननरसिंह केसीले अस्पतालमै पुगेर अधिकारीको स्वास्थ्य

अवस्थाबाटे जानकारी समेत लिएका छन्। गंगामाया अधिकारी पहिला पनि लामो समयमा अनशनमा बसेकी थिएन भने उनका श्रीमान् नन्दप्रसाद अधिकारी

>>> बाँकी ८ पेजमा

यो सीढीले सरापेको देश हो राप्रो काम गर्नेलाई कहिल्यै भलो हुँदैन। खास गरेर अर्थ मन्त्रालयका केही उच्च तहका भष्ट कर्मचारीहरूले सात्तको विरोधमा उत्रिएका छन्। सरकारले जनताको सेवाका लागि तुन दुवानीमा अनुदान उपलब्ध गराउँदै आएको र सो अनुदानलाई सेयरमा परिणत गर भने जनताले खाएको पैसा कर्पोरेशनको टाउकोमा थोप्ने प्रयासमा अर्थ मन्त्रालय र उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयलाई एक पत्र पठाई विदेशी मित्र राष्ट्र जापान र भारतले दिएको बस्तुगत अनुदान किटानी

>>> बाँकी ८ पेजमा

BRI and the rise of the Chinese Economic World Order

Asif

AS the President of the United States has opened a newly formed void by withdrawing the US clutch in the international market, Chinese President on the other hand, is determined to fill the gap through the visionary initiative of One Belt and One Road (BRI).

BRI is an extraordinary example of Chinese President Xi Jinping's determination to more inclusiveness for shared prosperity, development, and peace for the entire region and beyond. A significant aspect is that this pursuit by China is not challenging or influencing the other powers in the region rather, it has opened the door for cooperation and collaboration for the greater good of the humanity, linking this initiative to economic and political integration.

There is a clear rise of the Chinese economic world order that is looming at large over the international political economic horizon. Since the beginning of its economic growth, China has adopted the policy of economic cooperation on the basis of mutual trust and benefits. Instead of challenging other states' influence, it has always remained in search of raw markets around the world to boost its domestic industry. Following the agenda of exploring raw markets, infrastructure development, power production and enhanced communication system have remained some of the main features of Beijing's agenda of economic development.

The under-construction

China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) resulted in the true implementation of its agenda of economic development in Pakistan and China. Thousands of kilometers long- CPEC is aimed at connecting China with Pakistan by creating a network of railway tracks, construction of highway network, pipelines, and utility grids that will finally connect China with the Central Asian, West Asian and a part of South Asia states. China's this multi-billion dollars project is part of its mega initiative 'BRI' which will connect Xinjiang- the largest province of China with Gwadar — deepest seaport of the world and is located in the province of Balochistan, providing both the states short access to the Arabian Sea.

Both regions have vast deserts and mountains that gravely need infrastructure and economic development. Besides, these provinces are home to many ethnic minority groups and diverse cultures. The CPEC project after completion would enable both Beijing and Pakistan to widen their horizon to reach new and better competitive markets for their goods and services.

Moreover, the route will provide an opportunity to Beijing to transport its oil supplies from the Middle East through pipelines to Xinjiang, reducing a considerable distance for Chinese ships. Thus, the project itself influenced the development of the entire region for the foreseeable future.

BRI comprises of more than physical connections, aims to create the world's

largest platform for economic cooperation, including trade, tourism, energy, power, oil and mineral, social and cultural. Further detailing, BRI action plan has two main components: the Silk Road Economic Belt and the 21st Century Maritime Silk Road (exhibit). The Silk Road Economic Belt envisions as many as three routes, connecting China with Europe via Central Asia, the Persian Gulf and the Mediterranean and West Asia and the Indian Ocean via South Asia while the 21st Century Maritime Silk Road is planned to create linkages among the regional waterways.

Over 60 countries, with combined gross domestic product (GDP) of approximately US\$21 trillion, have expressed their interest in the "Belt and Road" initiative and efforts are being made to grab the attention of more countries. Nearly 30 heads of states, chiefs of International Monetary Fund, the World Bank, the United Nations and delegates from across the globe converged in Beijing for the event, promoting China's Belt and Road initiative, known as the Modern Silk Road. The major intention behind this vision is to build roads, railway tracks, power stations, pipelines and other infrastructure and communication development in order to link China with Central Asian states, Europe, and Africa by land and sea routes.

Around \$900 billion of investments financed by a variety of China-backed banks are projected. Furthermore, rising western powers also deployed finances to develop markets for their own produced

products and expand political spheres of influence as well as underdeveloped countries were happy to take the money. In fact, Beijing presents the Silk Road as a stimulus for trade in a world, striving with middling economic growth and stalling trade volumes.

Beijing has signed bilateral cooperation agreements with many of the states, including Hungary, Mongolia, Russia, Pakistan, Tajikistan and Turkey. A large number of projects are under construction, including a train route between Eastern China and Iran, which may be later expanded to Europe. New rail links with Laos and Thailand and high-speed-rail project with Indonesia are also part of 'BRI'.

To finance the projects, China established the \$40 billion Silk Road Fund in 2014 and the bank has made investments in various key projects so far. These projects are being considered as start of BRI initiative; at the second stage the mega-project will make more comprehensive development. Beijing intended to develop six major economic corridors, including China-Mongolia-Russia, the New Eurasian Land Bridge, Indo-China-Peninsula, China-Central Asia-Western Asia, China-Pakistan, and Bangladesh-China-India and Myanmar. These corridors will be potential sites of energy and industrial clusters.

The Chinese leadership is well aware that by connecting the countries along the new Silk Road would enhance its share of benefits which would ultimately strengthen its circle of

friendship. For achieving this target, Beijing seeks interests of all parties into account so as to generate mutual benefits, including environmental management and closer cultural exchanges. China wishes to give full play to the comparative advantages of each country and promote all-around practical cooperation.

Subsequently, the initiative would positively affect the need of many countries along the Silk Road to improve their infrastructure and deeper their international trade relationships. More pertinent is that the project is the potential opportunity for Beijing to transform the economic well-being of the world in general and developing countries in particular. In addition, over 130 countries and more than 70 international organisations sent their representatives to attend China's organized international cooperation summit - 'Belt and Road Forum' held last year in May in Beijing.

Despite numerous opportunities that BRI can bring to China and other countries found along the new Silk Road, the project has various challenges to face. India's opposition due to its concerns over the CPEC project turns the geopolitical environment inherently unstable in South Asia and the world's powers' adjustment of their policy towards this region might add to the uncertainty. This mix of international, regional, national and extremist factors might cause disruptive activities and threatening the security of BRI and its flagship project-CPEC.

वर्षाले ग्रामीण सडकमा यातायात अवरुद्ध

लमजुङ । करोडौं खर्चेर निर्माण भएका जिल्लाका अधिकांश ग्रामीण सडकमा वर्षायाम सुरु भएलगाई यातायात सेवा अवरुद्ध भएका छन् । ग्रामेल नगरिएका र ग्रामेल भएका पनि युणस्टरहीन रहेकाले पानी पर्न थालेपछि ग्रामीण सडकमा यातायात सेवा अवरुद्ध भएको हो ।

जिल्लाका यतिवेला केही गाउँपालिका र नगरपालिकाका अधिकांश क्षेत्रमा यातायात सेवा बन्द भएका छन् । पानी परेको समयमा सडक हिलाय्य भएर दुर्घटना हुन सक्ने तथा सडक पनि ठाउँठाउँमा भिक्तिएर खाल्लाखुल्ली परेका छन् । यातायात व्यवसायीले ग्रामेल गरेका केही सडकमा मात्र यातायात सेवा सञ्चालन गर्न निर्देशनसमेत दिएका छन् । सदरमुकाम बेसीसहरबाट पूर्वी क्षेत्रको तार्कुघाट, परिचम लमजुङको दुराङाँडा, कोइरालाफौट, उत्तरी लमजुङको खुदी, भुलभुलेसम्म यातायात सेवा सञ्चालनमा रहे पनि अन्य सडकमा भेन यातायात सेवा पूर्ण रूपमा उपजस्तै भएको लमजुङ कालिका यातायातका काउन्टर प्रमुख खुसी बरालले बताए । उनले भेन, 'केही ग्रामीण क्षेत्रमा सञ्चालन भएका कारण सवारीसाधन पनि पानीले सडक भिक्तिएका कारण सवारीसाधन गन्तव्यसम्म पुग्न सकेका छैनन् ।' जिल्ला प्राविधिक कार्यालय लमजुङका जिल्ला इन्जिनियर गौरीकुमार श्रेष्ठले जिल्लाभरका १३ सय किलोमिटर ग्रामीण सडकमध्ये अहिले मुस्किलले सय

किलोमिटर सडकमा यातायातका साधान सञ्चालनमा रहेको जानकारी दिए । 'स्थानीयले सडकको अपनात्व नलिएसम्म ग्रामीण सडकको हालत उस्तै हुन्छ ।' प्रमुख जिल्ला इन्जिनियर श्रेष्ठले भेन, 'सबै ठाउँमा सरकारको मुख्य मात्र तान्मो प्रचलनले पनि बर्सेनि सडकमा जनताले आफैले सास्ती खेप्नुपरेको छ ।' उनका अनुसार जिल्लामा ५० किलोमिटर सडक मात्र कालोपत्रे छ भेन १ सय ५० किलोमिटर सडक ग्रामेल गरिएको छ ।

जिल्लाका अधिकांश कच्ची सडक वर्षायामको पानीले बिग्रिएपछि ग्रामीण भेगका बासिन्दालाई खायान्न तथा अन्य दैनिक समान ओसार-पसार गर्न असुविधा पर्न थालेको उद्योग वाणिज्य संघ लमजुङका अध्यक्ष राजेश थापाले बताए । 'सडकमा यातायात नचल्दा सबैभन्दा बढी ग्रामीण भेगका व्यापारीलाई मर्का पर्ने गरेको छ,' थापाले भेन, 'हरेक वर्षको असारदेखि भद्रोसम्म यो समस्या आउने गरेकाले व्यापारीलाई सदरमुकामसँगै प्रमुख सहरबाट माल-सामान ओसार-पोसारमा समस्या पर्ने गरेको छ ।' सदरमुकाम बेसीसहर जोड्ने विभिन्न सडकको अवस्था नाजुक बनेको छ । गाउँपालिका र नगरपालिकाले सडक निर्माण र मर्मतका लागि करोडौं बजेट विनियोजन गर्दै आए पनि सडक निर्माणपश्चात् समयमा अनुगमन तथा निरीक्षण नहुँदा विकासे बजेट बालुवामा पानी

खन्याएजस्तै भएको छ । 'जिल्लामा करोडौं बजेट खन्याएर सडक बनाइन्छ, तर सडक निर्माणसँगै नाला नकाट्दा सडक बगाउने गरेको छ,' काग्रेसका सभापति भेषबहादुर पौडेलले भेन, 'स्थानीय तहले सडक निर्माण गर्ने ठेकेवारलाई सडक र नाला सँगसँगै निर्माण गर्न लगाउनुपर्दछ ।' अन्यथा यो समस्या जस्ताको तराई रहन्छ ।' पौडेलका अनुसार जिल्लाका सबैजसो सडकलाई हरेक वर्ष बजेट विनियोजन गरिन्छ । तर, बजेट बालुवामा पानी हालेजस्तै भएको छ ।

जिल्लामा निर्माण गरिएका अधिकांश सडकको सर्वे नै गलत भएकाले जति मर्मत गरे पनि हरेक वर्ष यस्तै समस्या आइरहने स्वयं प्राविधिकहरू बताउँछन् । सडक निर्माण गर्ने क्रममा सडकको अनुगमन गर्न आएका प्राविधिकलाई समेत ठेकेदारले प्रलोभनमा पारी फकाइदिन परिपाठीले जिल्लावासीले हरेक वर्ष यस्तै सास्ती खेप्नुपरेको सुन्दरबाजार नगरपालिका-८ भोटेवडाका डम्बरबहादुर अधिकारीको आरोप छ । सडकका नाममा जिल्लामा बर्सेनि करोडौं रुपैयाँ खर्च हुने गरे पनि पानी पर्न थालेपछि ग्रामीण सडक बन्द हुने गरेको प्रति स्थानीय आक्रोशित छन् । बिग्रिएका सडक मर्मत गर्ने नाममा ठेकेदारले सडकमा डोजर गुडाएर रकम सिध्याउने गर्दछन् ।

हिमालय ट्रेक्स एंड दुर्स सञ्चालनमा

काठमाडौं । आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनलाई लक्षित गर्दै काठमाडौंको ठमेलमा ओपन हिमालय ट्रेक्स एंड दुर्स प्रालि सञ्चालनमा आएको छ । कोरियाबाट फर्किएका युवाको समूहद्वारा सञ्चालित कम्पनीले नेपालका संवेदनिको उद्योग र निर्माण गर्ने ठिकिङ, दुर्स, एक्सपेडिसनका साथै

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय हवाई टिकट उपलब्ध गराउने सञ्चालक सिर्जना श्रेष्ठले बताइन् । पर्यटनक्षेत्रसँग सम्बन्धित विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू उपस्थिति रहेको कम्पनीको उद्योग र निर्माण गर्ने प्रविधिलाई प्राथमिकता दिएर पर्यटन सेवा प्रदान गर्ने बताए ।

नसर्ने द्वालका रोग मधुमेह

मानिसको रगतमा चिनीको मात्रा आवश्यक भन्दा बढी भई पिसाब जाँच गर्दा पिसाबमा चिनीको मात्रा चाहिने भन्दा बढी देखा पर्नुलाई मधुमेह रोग भनिन्छ ।

- मधुमेह रोग लागेमा निम्न लक्षणहरू देखिन्छ
- ज्यादा तिर्खा लाग्नु
- पटक पटक पिसाब हुनु
- पिसाबको मात्रा धेरै हुनु
- राम्री खाना खाए पनि दुल्लाउँ जानु
- बराबर घाउ खटिराहरू आउनु तर छिटो निको नहुनु
- हातगोडा भमभमाउनु
- थकाई लाग्नु
- वान्ता हुनु, शरीरसुख्खा हुनु
- छिटोछिटो श्वास फेर्नु र बेहोस हुनसक्नु
- यी लक्षणहरू एक वा सो भन्दा बढी देखा परेमा तुर्लन्तै मधुमेहका लागि जाँच गराउनु होस् ।
- सम्भी राख्याँ मधुमेह भएमा तुर्लन्तै उपचार गराउनुपर्छ ।

जिल्ला जनशास्त्री कार्यालय
काठमाडौं, टेकु

पहिले वीर बलभद्रका अनुयायी त बनेर देखाउ

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

माओ, लेनिन, मार्क्सिका कुरा गर्छन, तिनलाई मुटुदेखि दिमागसम्म बोकेर हिँच्छन् । अनि भन्छन्- म देशभक्त, म नेपाली, म स्वाधीन, म सार्वजनौम । जन्मेको माटोमा उभिन नसक्ने, माटोको तिलक लगाएर देशको गीत गाउन छाडेर, देशका वीर विरामानाको सम्भन्ना गर्न नसक्ने, विदेशीलाई कुल देउता माननेहरूको पुँझीकी नै धेरै ।

पहिले वीर बलभद्रका अनुयायी त बनेर देखाउ । नेपाल निर्माताको जय भनेर त सुनाउ । अनि पत्यार्डला तिमी देशभक्त हौं भनेर ।

इतिहास साक्षी छ, सन १९६३-६७ मा कोदारी राजमार्ग निर्माण गर्दा चीनले बानाइएको मितेरी पुल तरर कम्युनिष्ट छिर्झो भनेर दिल्लीको सातो गएको थियो । कम्युनिष्ट कोदारी राजमार्गबाट न नेपाल छियो, न भारत नै पुग्यो । भारतको आफ्नै कोखामा लालकम्युनिष्ट जन्मे जसले रक्तपात नै मच्चायो, आज भारतभित्र अनेकन लालकिल्लाहरू छन्, जसके प्रतिवाद गर्नु भारतकै लागि चुनौति बनेको छ । कम्युनिष्ट गाडी चढेर आउने होइन रहेछ, कम्युनिष्ट त अशिक्षा र गरिबी, विभेदमा पो उम्हाने रहेछ ।

त्यही अशिक्षा र गरिबीलाई बारूद बनाएर भापा विद्रोह भयो, जनयुद्धमा रक्तपात मच्चायो, जनआन्दोलन पनि भयो र सत्तामात्र होइन इतिहास नै बदलिदियो कम्युनिष्टले । रगतको होली खेले कम्युनिष्टहरू आज सूर्यमुखी भण्डा उचालेर प्रजातन्त्रिक नेपालको कमाण्ड गर्ने कमाण्डर बनेका छन् । प्रजातन्त्रिका निस्तेज बनेर शक्ति आर्जन गर्ने तुर्खाको पर्खाइमा छन्, पहाडका गरिवहरूले हिमाली डाँडा पछेरामा यार्सागुम्बा खोजी गरेजस्तो पाराले ।

बुलेटभन्दा व्यालेट बलियो हुन्छ । जनताद्वारा जनताका लागि जनताले गर्ने शासन नै प्रजातन्त्र हो । अमेरिकाका सोहौराष्ट्रपति लिंकनको यही विश्वासमा लानवाधिकारको नयाँ रङ्ग चढाएर प्रजातन्त्रको यो लहरको विपरित धारमा कर्युनित्रित नेपालमा चीन, उत्तरकोरिया, लाओस, मियतनाम व्यूवामा भन्दा पनि शतिशाली बनेर कवात्र खेल्ने खेलाडीका रूपमा देखिएका छन् । २७औं शताव्दिमा एन्टी करेन्टका रूपमा नेपालबाट सशक्त कम्युनिष्ट सरकारको सूर्योदय भएको छ ।

नेपालमा व्यालेटबाट कम्युनिष्टहरू शासनमा पुगेको ६ महिना पनि नपुग्दै अमेरिकासँगै टाँसिएको मैविसकोमा वाम पार्टी भुमिका फर नेशनल रिजनरेशनका एक्सेस स्यानुअल लोपेज ओब्राडर

निर्वाचित भएका छन् । पहिले पहिले रुसमा पानी पर्दा नेपालमा छाता ओद्देने भनिन्थ्यो, मैविसकोमा चुनाव जित्ता बाबुरामहरू नेपालमा जुरुक जुरुक उचालिएका छन् ।

प्रजातन्त्रका पिता अब्राहम लिंकनले १८६२ तिर गरेको प्रजातन्त्रको परिभाषा आज पनि अमर छ र त्यही अमरवाणीको मार्गमा कम्युनिष्टसमेत राजनीति गर्न बाध्य भएका छन् । फरक यति छ, कम्युनिष्टहरू आफ्नो अभिष्टलाई प्रजातन्त्रिक जामा लगाएर पूरा गर्न थालेका छन् । यद्यपि कम्युनिष्टलामो समय चलाउन मुस्किल छ । किनकि गरिव र अशिक्षित जनतालाई एक दुई पल्ट भुक्याउन जसकिन्छ, सधै भुक्याउन सकिन्न ।

हो, नेपालको सन्दर्भमा भट्ट हेर्दा लिंकन ढालेर लेनिनको सालिक ठड्याइएको छ । माओ बोकेर राजनीतिको मालिक बनेका छन् । लेनिनको देशले लेनिनलाई बिस्टैच, माओको देशमा उदार अर्थतन्त्रले विश्व विजय गरिसक्यो, नेपाली कम्युनिष्ट माओको रातो टिका लगाएर नेपालाई स्वर्ग बनाउने सपना देखाइरहेका छन् । इन्द्रको इन्द्राशनमा बसेर अप्सराहरू नचाउने स्वर्ग भनेको हो भने यतिबेला विश्वमै धनी नेपालका कम्युनिष्टहरूलाई त्यो स्वर्ग प्राप्त भइसकेको छ । शासित बर्ग जो हातमुख जोड्न दिनरात एक गरिरहेका बर्ग छन्, तिनीहरू हिजो पनि सास्तीमा थिए, आज भन्न सास्तीको जाँतोमा पिसिन थालेका छन् । नेपालका कम्युनिष्टहरू रातो चामलको भात खाएर कालो धनको रक्षा गरिरहेका छन्, तस्कर र माफियाको सुरक्षामा समय खर्चिरहेका छन्, तिनले बनाउने स्वर्ग भनेको दुर्योधनको जुवाघर नै हो । चीनका राष्ट्रपति सिजिन पिड्ले कुनै पनि पार्टी पदाधिकारीले निजी सम्पत्ति राख्न नपाउने नीति लागू गराएका छन् । चीनका माओलाई माइवाप ठान्ने कम्युनिष्टहरूको सुन र सम्पत्ति कति कति ? पार्टी र पार्टी नेताको सम्पत्ति विवरण, तिनको दाइजोमोहले बताएन र हाप्रा कम्युनिष्ट नेताहरू कुन तहका

कम्युन्यालिष्ट, शोषक र सामन्त रहेछन् ?

जनताको घर छैन, घर भएकाको छानो छैन, पद्दने स्कूलघर छैन, खोला तर्ने पुल छैन, युवालाई रोजगार छैन, स्वच्छता कर्तृ कुनै क्षेत्रमा छैन, सुशासन छैन, सेवाग्राहीलाई सुविधा छैन, जनताको आँखामा आँसु छ, राहत छैन, यस्तो सरकार जन्ती गेजसरी लस्कर लिएर विदेश यात्रा गर्दा, प्रतिष्ठानका नाममा ६० करोड बाँड्छ, पूर्वविशिष्टहरूलाई पञ्चवेवलको हण्डी बाँडेजसरी राजशी खान्की बाँड्छ, बाहुबलीहरूको धेराबन्दीमा बसेर पहुँचहीनहरूको बेवास्ता गर्दा, यस्तो बर्बादतन्त्र बनेको छ कम्युनिष्टतन्त्र । शुभनतिजा खोजेका आमनागरिकका

बासना आउने कम्युनिष्टहरू शासनमा गनाउन थाले । ५ वर्षका लागि शासनमा पुगेको कम्युनिष्टहरू ६ महिना नपुग्दै काँचो बायु छाडेर देश र समाजलाई प्रदूषित पार्न थाले ।

विदेशी विचार बोके स्वदेशी पार्टी । दक्षप्रजापातिको अहंकारपातिको मूर्तिजस्तो हुनथाल्यो । अतिवादबाट सत्तामा पुग्नेहरू खतिवादी हुनेछन् । जसरी पनि सत्तामा पुग्ने अनि धृतराष्ट्रले जसरी अन्यायको साम्राज्य फैलाउने । नेपालमा जे भइरहेहो । नेपालको अवनतिको मूल कारण यही हो ।

नेपाली विचार बोकेर नेपालमा उभिने पार्टीको खाँचो छ । नेकपा यस्तो पार्टी भएको भए नेपालका दुर्दिनहरूको सातो

बुलेटभन्दा व्यालेट बलियो हुन्छ । जनताद्वारा जनताका लागि जनताले गर्ने शासन नै प्रजातन्त्र हो । अमेरिकाका सोहौराष्ट्रपति लिंकनको यही विश्वासमा लानवाधिकारको नयाँ रङ्ग चढाएर प्रजातन्त्रको लहर ज्रोड्टोड्ले चलेको छ । प्रजातन्त्रको यो लहरको विपरित धारमा कर्युनित्रित नेपालमा चीन, उत्तरकोरिया, लाओस, मियतनाम व्यूवामा भन्दा पनि शतिशाली बनेर कवात्र खेल्ने खेलाडीका रूपमा देखिएका छन् । २७औं शताव्दिमा एन्टी करेन्टका रूपमा नेपालबाट सशक्त कम्युनिष्ट सरकारको सूर्योदय भएको छ ।

लागि २०६३ सालको परिवर्तन, २०७२ सालको संविधान र संविधानले गराएको स्थानीय, प्रदेश, संघीय संसद र राष्ट्रियसभाको निर्वाचनपछिको ७ सय ६१ सरकार राजनीतिक अस्थिरता र आर्थिक अराजकताको नमूना बन्न थालिसकेको छ । ब्यालेटबाट आएको त हो, जंगलीले जंगलतन्त्र नै चलाउने रहेछ । परिवर्तनका बाधहरू दिनदिने बनबिरालो सावित भइरहेका छन् । नयाँ नेपालको हुँकार लाउनेहरूले भएको नेपालको जगेन्नार्न नगर्ने चालामाल देखियो । तोप पड्केजसरी पड्केनेहरू सिंहदरवारका शासक बने, चीन गए, भारत गए, यिनको गतिमति पानीको फोकोम्बन्दा भिन्न देखिएन । सडकमा गरेको भाषणमा

लिन थालेको देखिन्थ्यो । जुन जोगी आए पनि काने चिरिएका । नेकपाको शासनले कुम्भकर्ण आसन जमायो, कूशासनको असारे भेल रोकिने भएन । भ्रष्टाचारका किटाणुहरू यसरी सलबलाउन थालेका छन् कि कूशासनले क्षयोरोगी बानिसकेको नेपालमा भ्रष्टाचारको महामारी फैलिन थालेको छ । बचाउने कसले ? कुनै नेता महाथिर बनेर उभिन तैयार छैन । ९३ वर्षका महाथिर मोहम्मत म मरेको छैन भनेर मलेसियालाई गौरवशाली बनाउन कम्मर कसेर फेरि राजनेताका रूपमा उभिन पुगेका छन् ।

नेपालमा सयौ नेता छन्, नेताले भरिपूर्ण छ नेपाली राजनीति । तर, एउटा नेता पनि राजनेता बन्नु भनेर इच्छाशक्ति

साल्ट ट्रेडिङ फॉरेशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित ग्राही साल्ट

- ISI स्टाणडर्डको मित्र बाहिर रावर कोट भै बीचमा
- रिटलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लास्टिक सिल
- भएको सिलिङ्गर
- कम्प्यूटर प्राविधिकाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा
सोहै आगा दुर्घष्ट हुनुहोस

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्ध्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

मन्यौ ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मररे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातुर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

विधेयक फिर्ता लिन सरकार बाध्य

तत्कालिन प्रधानमन्त्री शेर बहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले ल्याएको चिकित्सा शिक्षा विधेयकमा उल्लेख भएका प्रावधानहरूलाई हटाएर केपी ओली नेतृत्वको सरकारले सत्तारूढ दलका नेता तथा कार्यकार्ता हरूसो स्वार्थ पूरा हुने गरि मेडिकल कलेजलाई सहज रुपमा सम्बन्ध दिन सकिने प्रावधान राखेर विधेयक संसदमा दर्ता गराएको थियो । सो विधेयकमा सर्वसाधारणलाई चिकित्सा शिक्षा र स्वास्थ्य सेवा सहज र सुभल बनाउने भन्दा पनि कलेजका सञ्चालकहरूलाई फाइदा पुग्ने गरि ल्याइएको र आफ्ना अस्पताल नभएपनि मेडिकल कलेज खालै आशयपत्र दिन पाउने व्यवस्था गरिएको हुनाले ओली सरकारपनि तिजी क्षेत्रका मेडिकल कलेज र आफ्नो पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ता र शुभचिन्तकहरूले लगानी गराका मेडिकल कलेजहरूलाई कसरी सम्बन्ध दिन सकिन्छ र संरक्षण गर्न सकिन्छ भन्नेमै लागेको प्रष्ट भएको छ ।

देउवा नेतृत्वको सरकारले एउटा विश्वविद्यालयले ५ भन्दा बढी कलेजलाई सम्बन्ध दिन नपाउने अस्पताल ३ वर्षभन्दा बढी सञ्चालन भएको हुनुपर्ने र काठमाडौं उपत्यकामा १० वर्षसम्म सम्बन्धित दिन नपाउने अध्यादेश ल्याएको थियो तर अहिले ओली नेतृत्वको सरकारले ती सबै प्रावधान हटाएर प्रतिस्थापन विधेयक संसदमा दर्ता गराएको थियो । संसदमा दर्ता गरिएको प्रतिस्थापन विधेयकमा काठमाडौं उपत्यकामा पनि मेडिकल कलेज खोल्न आवश्यक आशयपत्र दिन सकिने व्यवस्था गरिएको छ एउटा विश्वविद्यालयले ५ वर्ष भन्दा बढी मेडिकल कलेजलाई सम्बन्धित दिँदा गुणस्तर कायम गर्न नसकिने भन्दै त्यसैबेला प्रश्न उठेकोमा देउवा सरकारले ५ वटालाई मात्र सम्बन्ध दिन सकिने व्यवस्था गरेरकोतै अहिले त्यो प्रावधानलाई समेत हटाइएको छ । देउवा सरकारले ल्याएको अध्यादेशमा सार्वजनिक शिक्षण संस्थाले (मेडिकल र डेन्टल)ले स्नातकोत्तरको कार्यक्रममा ७५ प्रतिशत सिट निशुल्क उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था गरिएकोमा अहिले त्यसलाई समेत हटाइको छ । अहिले संसदमा दर्ता गरिएको विधेयकमा आयोगले तोकेको सिट संख्या निशुल्क छात्रवृत्तिको लागि व्यवस्था गर्नुपर्ने मात्र भनिएको छ । यहि बैदाले गर्दा सरकारले संसदमा दर्ता गराएको विधेयक कलेज सञ्चालहरूको पक्षमा रहेको प्रष्ट भएको छ । अध्यादेशमा ७५ प्रतिशत छात्रवृत्ति सिट आयोगको परामर्शमा क्रमशः बृद्धि गर्दै लैजानुपर्ने प्रावधान राखिएको थियो तर सरकारले निशुल्क सिट संख्या बृद्धि गर्दै लैजानुपर्नेमा ठीक त्यसको उल्टो हुने गरि सिट संख्या कटौती गर्ने गरि विधेयक संसदमा दर्ता गरिएको थियो । देउवा सरकारले जारी गरेको अध्यादेश ठीक भएको भन्दै ओली नेतृत्वको सरकारले बैशाख १३ गते पुन अध्यादेश जारी गरेको थियो । तर सोही अध्यादेशमा भएको प्रस्तावना र परिभाषामा समेत परिवर्तन गरेर शिक्षा मन्त्रालयले अध्यादेश प्रतिस्थापना विधेयक गत शुक्रबार (असार १५ गते) संसदमा दर्ता गराएको हो । अध्यादेशको प्रस्तावमा चिकित्सा शिक्षासम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तर्जुमा उच्चस्तरीय कार्यदलको प्रतिवेदन २०७२ को मर्म र भावनालाई समेत दृष्टिगत गरि कानुन बनाइएको उल्लेख गरिएपनि दर्ता गरिएको विधेयकमा यो वाक्य नै हटाइको छ । संसदमा ओली नेतृत्वको सरकारसँग भफडै दुई तिहाई भन्दा बढीको मत रहेकोले सरकारले चाहेअनुसारको विधेयक पारित हुनेछ । संसदमा प्रमुख प्रतिपक्षी दल कमजोर रहेको र उसले संसदमा प्रभावकारी भूमिका समेत निभाउन नसकिरहेको अवस्थामा सरकारले आफूना सत्तारूढ दलको नेता तथा कार्यकर्ताहरूले सञ्चालन गरेरका मेडिकल कलेजहरूलाई तै सञ्चालनको अनुमति दिन सञ्चालकहरूके स्वार्थ अनुसारको विधेयक संसदमा दर्ता गराएको हो । अब आफ्नो अस्पताल नभएपनि मेडिकल कलेज खोल्ने आशयपत्र दिन सकिने व्यवस्था विधेयकमा राखिएको हुनाले आर्थिक चलखेलको लागि समेत बाटो खुलेको छ । सरकारले संसदमा दर्ता गराएको विधेयकको संसद र सडकमा समेत व्यापक विरोध भएपछि उत्तर विधेयक फिर्ता लिन सरकार बाध्य भएको छ ।

विकित्सा शिक्षामा योग्य र सक्षम व्यक्तिहरूको पहुँचलाई गर्नुपर्ने र गुणस्तरलाई समेत सुनिश्चितता गर्नुपर्नेमा त्यसी नगरि यी दुई कुरामा सम्भोगी गरे त्यस्तो निर्णय नेपाली जनताको हितमा हुन सक्दैन । बहुमतको दम्भ बोकेर पाठीगत र केही मेडिकल माफियाहरूको स्वार्थ अनुरूपको विधेयक पारित गरिए त्यसले द्वन्द्व बढाउन सक्छ । सरकारले अध्यादेशमा भएका कुरा किन हटाउनुपर्यो भनेर जनतालाई प्रमाणित गराउन सक्तुपर्दछ । मेडिकल कलेजका लागि मात्र होइन प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद्बाट सम्बन्धन दिन आर्थिक चलखेलको लागि समेत बाटो खुलाइएको छ । अध्यादेशमा उल्लेख गरिएका केही शब्दहरू हटाएर विधेयकमा तै अर्को शब्द राखिएको छ । वर्तमान शिक्षामन्त्री पिरिराजमणि पोखरेल शिक्षा मन्त्रीमा नियुक्त हुनासाथ सिटिइंभिटीबाट केही नर्सिङ्क कलेजहरूलाई सम्बन्धन दिन लालियत थिए तर उनको लागि अध्यादेश बाधक रहेछ अध्यादेशमा रहेका केही शब्दहरू हटाएर आफूखुसी आपूलाई सहज हुने शब्द राखेर विधेयक बनाई संसदमा दर्ता गराएका हुनाले ओली सरकारको भ्रष्टाचारको शुन्य सहायिता सिंहदरबारभित्रै छरपष्ट हुन सक्ने सम्भावना बढेको छ । विधेयकमा क्रुटी भएका हुनाले उक्त विधेयकलाई संसदबाट फिर्ता लिएपछि शिक्षामन्त्री पोरखेल भने रुप्त बनेका छन् । विधेयक पारित गर्दा सबै पक्षको सहमति र सहयोग लिनुपर्ने आवश्यकता हामीले ठानेका छौं ।

न्यायको माग गर्दै ज्यान गुसाइनुपर्ने, वा लोकतंत्र !

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

शान्ति सुव्यवस्था कायम हुनसक्ने सम्भावना
नै हुँदैन । अपराधीलाई कारबाही गरि पाँच
भनि ज्यान नै गुमाउनुपर्न अवस्था र अनशन
बस्नुपर्न अवस्थालाई सामान्य रूपमा लिनु
किमार्थ उघित हुन सक्दैन । आफ्ना छोराका
हत्यारालाई कारबाही गरिपाउँ भनि गोरख
फुजेलका नन्दप्रसाद अधिकारी र उनकी
श्रीमती गंगामाया अधिकारी अस्पतालमै अनशन
बसेका थिए । अनशनकै क्रममा नन्दप्रसाद
अधिकारीको साठे ३ वर्ष अगाडि निधन भएको
छ भने अहिलेसम्म सरकारले अधिकारीको शव
दाहारासंस्कारसम्म गर्न सकेको छैन । गंगामाया
अधिकारी गत जेष्ठ १५ गते देखि वीर
अस्पतालको पहिलो तल्लाको क्याविन नं. ७ मा
आमरण अनशनमा बसेकी छिन् । गंगामायाले
आफ्ना छोरा कृष्णप्रसाद अधिकारीको हत्यामा
संलग्न भएका भनिएका छ चिलाल पौडेल

संलग्न भएका भनिएका छविलाल पौडेल
जानुका पौडेल, भीम सेन पौडेल र रामप्रसाद
अधिकारीलाई कारबाहीको माग गर्दै आमरण
अनशनमा बसेकी हुन् । अधिकारी दम्पतिका
छोरा कृष्णप्रसाद अधिकारीलाई २०६९ साल
जेष्ठ ४ गते तत्कालिन माओवादीले अपहरण
गरि हत्या गरेको थियो । छोराका हत्यारामाथि
कारबाहीको माग गर्दै आमरण अनशनमा
बसेका नन्दप्रसाद अधिकारी ३ सय ६४ औं
दिनमा २०७१ असोज ६ गते निधन भएको
थियो पति र छोरा दुवै गुमाएपछि श्रीमर्ति
गंगामाया अधिकारी फेरि आमरण अनशनमा
बसेपनि ओली नेतृत्वको सरकारले त्यसप्रति
कुनै चासो नै देखाएको छैन भने स्वास्थ्यमन्त्री
उपेन्द्र यादवसमेत त्यस विषयमा भौम रहेका
छन् । लोकतान्त्रिक मुलुकमा न्यायको लागि
कसैले ज्यान नै गुमाउनुपर्ने अवस्थाको अन्त्य
कहिले हुने ? आफूलाई लोकतान्त्रिक भन्ने
सरकारले सर्बोच्च अदालतले गरेको फैसलालाई
कार्यान्वयन गर्न हो भने गंगामायाको ज्यान बच्न
सक्छ यदि होइन भने गंगामायाको समेत ज्यान
जान सक्ने सम्भावना देखिएको छ । आफ्न
नागरिकको सुरक्षा गर्न नसक्ने सरकारलाई
कसरी लोकतान्त्रिक सरकार भन्न सकिन्चुन्ति
? विधिको शासन नै लोकतन्त्रको मेरुदण्ड
भएकाले विधिको शासनलाई भक्ताउने अधिकारी
ओली सरकारलाई छैन । यसभन्दा अगाडिको
शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले समेत
अधिकारी दम्पतिलाई न्याय दिन सकेन अहिले
नेपाली कांग्रेसका केही नेताहरू अस्पतालमै
पुगेर गंगामायाको माग पुरा गर्न सरकारलाई
आग्रह गरिरहेका छन् । हिजो आफ्नै नेतृत्वको
सरकार हुँदा कुनै सुनुवाई नगर्न कांग्रेस नेतृत्वको
सरकारका केही व्यक्तिहरू अस्पतालमा पुगेन
गोहीको आशुं चुहाउनुको कुनै अर्थ रहँदैन
सतामा पुगेपछि अन्यो हुने राजनीतिक दलक
नेताहरूको प्रवृत्तिमा सुधार न नाइसम न्यायको

भिख मागदा माग्दै नेपाली जनताले ज्यान
गुमाउनुपर्न व्यवस्थालाई किमार्थ लोकतान्त्रिक
व्यवस्था भन्न सकिंदैन ।

पछिल्लो समयमा चिकित्सा शिक्षासम्बन्धी
गठित उच्चस्तरीय आयोगले सरकारलाई
बुझाएको प्रतिवेदनलाई फेरबदल गरि सरकारले
संसदमा विधेयक पेश गरेपछि त्यसको विरोधमार्ग
डा. गोविन्द केसी जुम्लामा पुरोर अनशन
बसेका छन् । उनी जुम्ला पुनु अधि नै केन्द्रीय
सरकारको निर्देशनमा स्थानीय प्रशासनले

केही ठाउँलाई निषेधित क्षेत्र घोषणा गरि डा. केसीलाई अनशन बस्न अवरोध पुऱ्याएको थियो । विभिन्न अवरोधका बाबजुद पनि केसी अनशन बसेका छन् । कर्णाली स्वास्थ्य प्रतिष्ठानमा नपुग्दै उनलाई प्रहरीले पक्काउ गरेर खेलकुदको कवर्डहलमा पुऱ्याएको थियो । डा. केसी त्यही अनशनमा बसेपछि त्यहाँ विजुली पानी समेत कटौती गरेर सरकारले संविधानले दिएको अधिकारालाई नै ध्वज्जी उडाएको छ । संविधानले नै बिना हातहतियार शान्तिपूर्ण रूपमा विरोध गर्न सभा जुलुस गर्न पाइने अधिकार नागरिकलाई दिएको छ । तर, त्यो अधिकार खोस्न ओली नेतृत्वको सरकार उद्धत रहेको छ । हिजो आफूहरूले आफ्ना माग पुरा गराउन संसद चल्न नदिएको र बाटामा राखिएको रेलिङ्गहरू भाँच्न सक्रिय भएको दलकै नेतृत्वमा रहेको सरकारले अहिले आफ्नो कुरुक्षम्बको विरोध हुने भएपछि नागरिकहरूका अधिकार कटौती गर्ने प्रयासलाई किमार्थ उचित मान्न सकिंदैन । उपत्यका लगायत ७७ वटै जिल्लाका केही ठाउँलाई निषेधित क्षेत्र घोषणा गरिएको छ । निषेधित क्षेत्र घोषणा गरिएका ठाउँमा श्रावण १ गतेदेखि सभा सम्मेलन जुलुस धर्ना दिन नपाइने भनेपनि केही दिन पहिला साफा विवेकशिल पार्टीले माझीघर मण्डलामा धर्ना दिँदा धर्नाकारीहरूलाई गिरफ्तार गरिएको थियो । श्रावण १ गते देखि लागु हुने सरकारी घोषणा भएपनि त्यो भन्दा पहिला नै धर्नाकारीहरूलाई गिरफ्तार गर्नुले कुनैनको खिल्ली उडेकोछ । चिकित्सा शिक्षा सम्बन्धी विधेयकलाई तोडमोड गरि विधेयकका रूपमा संसदमा पेश गर्नुको कुनै औचित्य छैन । चिकित्सा शिक्षा सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्न गठन गरिएको उच्चस्तरीय कार्यादलले लामो समयसम्म अध्ययन गरि मेहनतका साथ तयार पारेको प्रतिवेदनलाई तोडमोड गरि केही व्यक्तिहरूको स्वार्थ पूरा हुने गरि विधेयकलाई संसदमा दर्ता गरिएको छ । तर, प्रमुख प्रतिपक्षीलगायत अन्य केही साना दलले विधेयकको विरोध गरेपछि आफैले दर्ता गराएको विधेयक फिर्ता लिई अर्को विधेयक पेश गर्ने निर्णय सरकारले गरेको छ । त्यो विधेयकलाई पनि संसद नियमावली निलम्बन गरेर एकै दिनमा पारित गर्ने रणनीति सरकारले लिएको भए पनि कांग्रेसले संसदमै अवरोध गर्न घोषणा गरेपछि सरकार पछि हट्टन बाध्य भएको थियो । नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टीका नेता र केही कार्यकार्ताहरूको लगानीमा सञ्चालन भएका मेडिकल कलेजहरूलाई स्वीकृति प्रदान गर्न मनसाथयले उत्त विधेयक तयार गरि संसदमा पेश गरिएको थियो ।

चिकित्सा शिक्षा सम्बन्धी दिएको प्रतिवेदनलाई अक्षरांश पालना गर्न नसकिने अभियक्ति शिक्षामन्त्रीले निकै पहिला देखि नै दिँदै आएका थिए उनी जसरी भएपनि मुनाफालाई उद्देश्य बनाएका केही मेडिकल कलेजहरूको स्वार्थमा डुबेको आरोप समेत उनीमाथि लाग्दै आएको छ । प्रतिवेदनलाई सरकार बाहिर रहेका र केही मानवअधिकारकर्मीहरूले अक्षरांश पालना गर्नुपर्ने भन्दै यदि त्यसो नगरि व्यक्तिगत र पार्टीगत स्वार्थका लागि प्रतिवेदन तोडमोड गरिए आन्दोलनमा जाने चेतावनी समेत सरकारलाई दिएका छन् भने जुम्लामा अनशनमा बसेका डा. केसीको समर्थनमा पुरे कर्णली प्रदेशलागेको छ । कर्णली प्रदेशका १०वटै जिल्लामा केसीको समर्थनमा जुलूसहरू निकालीएका छन् भने केसीको उपचारमा संलग्न भएका डाक्टरहरूले केसीको स्वास्थ्य अवस्था विग्रहै गएकोले सुविधा सम्पन्न अस्पतालमा उपचार गराउनुपर्ने माग गरेपनि ओली नेतृत्वको सरकार भने केही बोलेको छैन भने स्वयम् प्रधानमन्त्री ओली समेत मौन रहेका छ भने अनशनमा रहेका डा. केसीलाई उपचारका लागि अनशनस्थलबाट कर्णल स्वास्थ्य प्रतिष्ठानमा भर्ना गरिएको छ । त्याँ पनि औषधोपचार गराउन भने अस्वीकार गरेका छन् । ऐउटा डाक्टरले नै सम्पूर्ण जनताको पहुँचमा स्वास्थ्य शिक्षा, पुग्नुपर्ने माग गर्दै अनशनमा बस्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य हुन्पर्दछ । पार्टीका नेताहरू र उनीहरूकी श्रीमती सामान्य विरामी हुँदा समेत सरकारी खर्चमा विदेशमा उपचार गर्न जाने तर दुर्गमका जनताले सिटामोलसम्म खान नपाई ज्यान गुमाउनुपर्ने अवस्थाको अन्त्य कहिले हुन्छ ओली सरकार ?

फोरमको सतारोहण र राजपाको जिम्मेवारी

सन्तोष मेहता

संघीय समाजवादी फोरम समेत सहभागी भएपछि केपी ओली नेतृत्वको वर्तमान सरकार 'दुई तिहाई बहुमत' को समर्थन प्राप्त सरकारमा रूपान्तरित हुन पुगेको छ। २ सय ७५ सदस्यीय प्रतिनिधिसभामा पहिलो दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी एकलैको १ सय ७४ सदस्य छन्। प्रतिनिधिसभाको चौथो दूसो दल फोरमको ९६ सिट थपेपछि सरकारको पक्षमा १ सय ९० सांसद पुगेका छन् जुन कुल सांसद संख्याको ६९ प्रतिशत हो। अफ आजको दिनसम्म तेस्रो दूसो दल राजपाको पनि समर्थन छैँदै च सरकारलाई। सरकार संचालनको निम्नि आवश्यक सुविधाजनक बहुमत हुँदा-हुँदै पनि फोरमको सहभागिता किन आवश्यक पर्यो र फोरम पनि आफ्ना पूर्वअडानहरूलाई थाँती राख्यै लुप्रेपत्रे सहमति गर्दै सरकारमा किन सहभागी भयो? यस्ता प्रश्नहरूसँगै राजनीतिक वृत्तमा विभिन्न खालका आशकाहरू उभिएका छन्, नयाँ बहसको थालनी भएको छ, राजनीतिमा एक नयाँ तरण पैदा भएको छ। संघीय समाजवादी फोरमसँग सहयोग गरेका सँगै मत मापेका या भन्नै फोरमलाई मत दिई देशको चौथो दल बनाइदिएका सहयोगी दल राजपा नेपाल पनि सरकारको आगामी रणनीति तय गर्न बताईसकेको छ। यो आलेखमा नेपथ्यमा उठेका केहि सवालहरूको निवारण गर्ने प्रयास गरिएको छ।

राजपा नेपाल सरकारलाई समर्थन गरे पनि सरकारमै आएर सरकारलाई सहयोग गर्नुपर्यो, संविधान संशोधन गरीला भन्ने प्रस्ताव नाएको होइन। तर, राजपा नेपालले उठाएको उपरोक्त केहि सवालहरू पूरा भए मात्रै सरकारमा सहभागी हुने बताएका थिए। राजपा नेपाल त त्यतिखेर फसिकयो जब नीति तथा कार्यक्रममा संविधान संशोधनको समेत उल्लेख गरिएन बरू आन्दोलनलाई जातीय क्षेत्रिय विष्णुपुरको नाममा बुमाउरो तरिकाले दमन गर्न नीति सार्वजनिक गर्यो। वास्तवमा संविधान निर्माण प्रक्रिया बहिक्षाका गरेका दलहरूको मुद्दाको सम्बोधन प्रमुख विषय हुनुपर्ने हो सरकारमा सहभागिता त सहायक विषय र प्राविधिक विषय मात्र हो। उल्लेखीय विषय त के हो भने संविधान निर्माण प्रक्रिया देखि नै राजपा-फोरम गठबन्धन आन्दोलनरत रहेको थिए। आन्दोलन ओली सरकारकै हठको कारण त्यतिकै तुहिएको थिए, ओलीको पुनः नयाँ अवतार पश्चात उहाँले सर्वप्रथम संविधानलाई सर्व-स्वीकरण बनाउन आन्दोलनरत पक्षसँग भद्र सहमति गर्नुपर्दथ्यो। तर यसपाली पनि सबै शासकले गरे भी उहाँले पनि फुटाऊ र शासन गर को नीति अबलम्बन गर्नुभयो र आन्दोलनरत एउटा दलसंग २ बुँदे सम्भौता गरि आन्दोलनलाई विभाजनको प्रयास गर्नुभयो। हाम्रा आदरणीय नेता उपेन्द्र यादव पनि उहाँको फुटाऊ र शासन गरको नीतिको शिकार हुनुभयो। सधै भैं शासकको काम त थिए नै फुटाउने र मुद्दा कमजोर पर्न तर हाम्रा प्रिय नेता सत्ताको लोभमा नपरी अडिग रहेको भए आन्दोलनले उठाएको मुद्दाको पक्षमा र पुर्व सर्तका रूपमा आगाडी सारिएका सवालहरूमा ठोस उपलब्धि हुने थिए होला। आन्दोलनरत गठबन्धनको हैसियतले सरकारसँग संयुक्त रूपमा सम्झौता गरि फोरम सरकारमा गएको भए फोरमलाई नै अफ सजिलो हुने थिए। राजपा-फोरमले उठाउँदै आएको मुद्दाको बार्गानिङ पावर अफ बढने नै थिए।

फोरमको सरकारमा सहभागिताको अन्तर्ग अर्थ फोरमको उद्देश्य मधेश आन्दोलन र उग्र मओवाद वामपन्थको विरुद्धमा भएपनि उपेन्द्र यादवको राजनैतिक जीवन बामपन्थी नै हो। उहाँ २०३५ सालमा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीका संस्थापक पुष्पलाल श्रेष्ठबाट कम्युनिस्ट पार्टीको चौबन्नी सदस्यता लिनुभएको थिए। पछि पुष्पलाल समूहको अध्यक्ष साहना प्रधान र मनमोहन अधिकारीको पार्टी मिलेर नेकपा -मार्क्सवादी(बन्धो)। उहाँले कोशी अञ्चल कमिटीमा रहेका काम गर्नुभयो। त्यसको इन्चार्ज भरतमोहन अधिकारी हुनुहुन्थ्यो। लगतै भाषाली माले र मार्क्सवादीबीच एकता भयो र एमाले बच्चो। २०४८ सालमा उपेन्द्र यादवलाई नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी

पटक दिनुभएको अभिव्यक्ति बारेको आत्मालोचना सहितको राष्ट्रको नाममा सम्बोधन आवश्यक थियो जुन राजपा मात्र होइन फोरमका पनि पुर्वसर्त हुनुपर्ने थिए। प्रधानमन्त्रीको सम्बोधनले गर्दा अविश्वासका खालल पुरिथे, मेलमिलापको भावाना आगाडि बद्धयो, मधेश र पहाडको भावानात्मक एकीकरणमा टेवा पुर्यथो। त्यहि भएर राजपाका नेता माननीय राजेन्द्र महतोले रेस्टर्मबाट प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई दल तुलो भएर मात्र हुन दिल पनि तुलो बनाउनु पर्यो र अब सबैको साभा नेता एवं प्रधानमन्त्री बन्न आग्रह गरेका थिए। विभिन्न बुँदे सहमति त पटक पटक भएको हो बरू इमान्दारी पुर्वक ठोस रूपमा संशोधन प्रस्ताव अगाडी बढाउँनै पनि बुझन सजिलो हुन्छ भनेर पनि ओली-प्रचण्ड-उपेन्द्र

(एकिकृत मार्क्सवादी (लेनिनवादी) ले सुनसरी-४ बाट उभेदवार बनायो। उहाँले जिल सक्नुभएन। त्यसपछि उहाँलाई पार्टीले सुनसरी र मोरडको जिम्मेवारी सुम्पियो। उहाँले स्थापना गर्नुभएको फोरममा पहिचानको आन्दोलनपछि एमाले छाडेर गठन गरिएको संघीय समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष अशोक राईसहित प्रायः सबै जनजाती नेता फोरममै छन्। फोरमका अधिकाश शिर्ष नेताहरू ओली र प्रचण्डका पूर्व कार्यकर्ता भएकाले राजनीतिक भाषा पनि बुझन सजिलो हुन्छ भनेर पनि ओली-प्रचण्ड-उपेन्द्र

आवश्यक छ। सबै भन्दा महत्वपूर्ण कुरा बामले चाहेको प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारी राष्ट्रपति, अदालत, अखियार दुर्स्पष्ट्योग, विभिन्न आयोग लगायत संवैधानिक अंग एवं समितिहरूलाई आफ्नो अनुकूल चलाउन लगायतका विषयमा सरकार दुइ तिहाई बहुमत पुर्याउन खोजिरहेकै थिए। उपेन्द्र यादव केवल बाम सरोकारसंग सम्बन्धित रहेर सविधान संसोधनको गोटी नबन्नै। मधेश-थरूहट एवं जनजातिका सरोकारका विषय खासगरी प्रदेशका सिमांकन एवं अधिकार, जनसंख्याको आधारमा प्रतिनिधित्वको सवाल,

प्रदेशहरूको स्वायत्ताको चाहना अधुरै छ, प्रतिनिधित्वमा जनसंख्यालाई बेवस्ता गरिएको छ। यस्ता र यी मुद्दाका लागि जनताको रगत बेगो छ। जनताले सहादत दिएका छन्।

सरकारसँग फोरमको सम्झौता केवल सत्ताको र्भायड मात्र नहोस्, कम्युनिस्ट अधिनायकवाद लाग्न गराउने हतियार नबन्नैस्। मधेशका मुद्दा लगायत यी सबै विषय कति इमान्दारिताले लाग्नु हुन्छ त्यो पर्खाइको विषय बेगो छ किनकी यसले दिएन उसले दिएन भनेर पन्छिने बाटो अहिले फोरम सहितको सरकारलाई छैन। सत्तामा लिप्त भइ आउने चुनावको मुख्यमा यस उस बहाना लगाउने छुट पनि फोरमलाई हुने छैन। संविधान पुनर्लेखन र संशोधनलाई नै मुख्य मुद्दा बनाएर आन्दोलनकै निरन्तरता स्वरूप चुनाव लडेको बताउने उपेन्द्र यादवले नेतृत्व गरेको फोरमले सामान्य सहमतिको लेप लगाउँदै 'फेस सेमिड' सहित सरकारमा सहभागी भएको छ। सरकार मात्र होइन फोरमको लागि पनि यो एउटा अन्तिम अवसर हो, पछि फेसै नरहे के सेमिड गर्ने। आजको उपेन्द्र यादव कम्युनिस्ट बिचारले होइन मधेश मुद्दाले स्पापित भएको हो, मधेशको भरोसा कायम राज्य कम से कम फेश जोगाई राख्नुपर्ने चुनौती आगामी दिनमा फोरमलाई हुने नै छ। इतिहासले राजपा नेपाललाई पनि जनताको बिचामा जाने, जागरण अभियान जोडतोडले चलाउने अवसर प्रदान गरेको छ।

राजपा नेपाल सरकारलाई समर्थन गरे पनि सरकारमा निर्वाचन पश्चात् संविधान संशोधनको एजेण्डा वाम गठबन्धनको पोल्टामा गयो। हुन त निर्वाचन पूर्व केपी ओली लगायतका नेताहरू पटक-पटक निर्वाचनमा ज्ञाओ यदि निर्वाचनमा मधेशमा निर्वाचनमा गर्नुपर्ने आशयका अभिव्यक्ति नदिएका होइनन्। मधेशमा राजपा-फोरम गठबन्धनले मत पनि पायो, त्यो मत संविधान संशोधनको पक्षमा पाएको जमानत हो, संविधान संशोधनकै पक्षमा लिङ्ग गर्नुपर्ने आशयका अभिव्यक्ति नदिएका होइनन्। मधेशमा राजपा-फोरम गठबन्धनले मत पनि पायो, त्यो मत संविधान संशोधनको पक्षमा पाएको जमानत हो, संविधान संशोधनकै पक्षमा लिङ्ग गर्नु, संघर्ष गर्नु भनेर दिएको ज्ञानादेश हो।

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

गठबन्धन बन्न सकेको हो। उपेन्द्रजी को बाइयोलोजि मधेश र राजपासंग मिले पनि क्यामेस्ट्री त कम्युनिस्ट सँगै मिल्छ। बिगतमा पनि उग्र वामपन्थको सरकार बन्ने बनाउने कुरा आउँदा उहाँले त्यहि लाइनको पक्षपोषण गर्नुहुन्थ्यो। तकालिन माओवादीका अध्यक्ष प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारमा २०६५ जेष्ठ १९ गते पराष्ट्रमन्त्रीमा नियुक्त हुँदा होस् कि भलनाथ खनाल नेतृत्वको सरकारमा होस्। तकालिन प्रधानसेनापति रूपमागत कटवाल काण्ड (जसलाई अनिरायकवाद एउटा अवसर हो) भएपछि प्रचण्ड नेतृत्वको सरकार ढलेको थिए, त्यस बखत उपेन्द्रजी दहोसँग प्रचण्डजीको पक्षमा उभिनु भएको थिए। उपेन्द्र जिको विगतकै इतिहासको कारण नेकपामा समाहित हुने वा एकीकरण गर्ने होला भनेर विभिन्न बुद्धिजीवीहरूले अद्विकल काट्छन। उपेन्द्रजीको यहि विगत अन्तर्गतको फाइदा उठाउँदै प्रदेश २ मा पकड रहेको फोरमको सत्तारोहणसँग मधेशी भावनाको प्रतिनिधित्व देखाएर सरकारले मैदानी भूभागका असत्तुटिलाई मत्थर पार्ने प्रयत्न गरेको छ। राजपा नेपालको सहभागिता बेगर सरकारको यो प्रयत्न कार्यकालिन हुन्छ त्यो त हेन बाँकी नै छ। मधेशमा आन्दोलनकै बलमा उदाएका दुई तुला पार्टीहरूबीच फुट ल्याएर मधेश आन्दोलनलाई कही बुँदाहरू संशोधन गर्ने नाममा त्रुहाएर यादवलाई सत्तापक्ष र राजपालाई प्रतिपक्ष बनाउन भनेर गरिएको यो तयारीले भुसमित्रको आगाको भूमिका खेल सक्छ।

फोरम अध्यक्ष यादवले १४ जेठमा प्रधानमन्त्री ओली र नेकपाको अध्यक्ष प्रचण्डको हस्ताक्षरमा दुई बुँदे सहमति गरे। त्यसमा फोरमले आन्दोलनका क्रममा उठाएक

प्राकृतिक प्रकोप न्यूनीकरणको उपाय खोजौ

संगीता रेग्मी

नेपाल प्रकोपका दृष्टिले बहुजोखिमयुक्त क्षेत्र हो । मुख्यतया नेपालमा बाढी, पहिरो, डुबान, भूकम्प, चट्टायाङ, आगलागी, शीतलहर, हिमताल बिस्फोट, हिमपहिरो आदि प्रकोपबाट वर्षेनी ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ ।

नेपाल भूकम्प र बाढीबाट बढी क्षति
पुग्ने देशहरू मध्ये विश्वमा क्रमशः एघारौ
र तीसौं स्थानमा छ । पहिरो मृत्युदर
जोखिम सूचकमा नेपाल विश्वका १०
राष्ट्रमध्ये एक र दक्षिण एशियामा सबैभन्दा
उच्च जोखिम भएको मुलुक हो । यसका
साथै महामारीले स्वास्थ्य क्षेत्रमा ठूलो
विपद उत्पन्न गराएको छ ।

त्रूला प्रकृतिका भूकम्पहरू केही
वर्षको अन्तरालमा जाने गरेका छन् ।
बाढी पहिरोको समस्या भनै विकराल
रहेको छ । नेपालको हिमाली र पहाडी
क्षेत्रमा बाढी पहिरो र तराई क्षेत्रमा बाढी
र झुबानका कारणले त्रूलो जनधनको
क्षति हुने गरेको छ । यसैगरी, नजाँनिदो
किसिमले हुने चट्याडबाट पनि त्रूलो
जनधनको क्षति हुने गरेको छ भने
आगलाएरीको घटना भन् विकराल रहेको
छ । पूर्ण मनसुन शुरू भएको छैन । तैपनि
बाढी र पहिरोले मानिसहरूलाई अत्याइ
सकेको छ । विगतका वर्षहरूमा भन्दा यो
वर्ष अझ धेरै वर्षा हुने मौसमविद्हरूको
पूर्वानुमान छ । वर्षायामसँगै पहाडी
जिल्लाहरूमा पहिरो र तराईमा बाढीको
त्रास बढ्दै गएको छ । यो त्रास हरेक वर्ष
आउने गर्छ । तर यस्ता त्रासबाट त्राण
पाउने उपायको खोजीबारे न छलफल
हुन्छ न त योजना नै बन्छ ।

देश संघीयतामा गएर हरेक प्रदेशहरूमा
प्रदेश सरकारको निर्माण भईसकेको
अवस्थामा अब यस्ता प्राकृतिक प्रकोपहरूबाट
हुने क्षिति कम गर्न स्थानीय सरकारले
पनि पहल गरि अग्रसरता देखाउन जरूरी
देखिन्छ । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको
अध्यक्षतामा हालै बसेको विपद् न्यूनीकरण
तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्को बैठकले
विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति,
२०७५ र विपद् जोखिम न्यूनीकरणसम्बन्धी
राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना स्वीकृत
गरेको छ । यो रणनीतिक कार्ययोजना
२०८७ सम्म कार्यान्वयन हुनेछ । मनसुन
सुरु भईसकेको र यसबाट हुनसक्ने
धनजनको क्षितिलाई न्यूनीकरण र व्यवस्थापन
गर्न बैठकले जनचेतना जगाउने, सम्भावित
जोखिम न्यूनीकरणका लागि सबै मन्त्रालय,
निकाय, विपद् व्यवस्थापन समीति सुरक्षा
निकायले समन्वय गरी आ-आफ्ना कार्य थप
प्रभावकारी बनाउने निर्णय पनि गरेको छ ।
यो केही मात्रामा सरकारको तयारी भएपनि
विश्वस्त हुने अवस्था भने छैन । योजना
र नीति त्याए पनि त्यसको प्रभावकारी

अर्थमन्त्री भ्रष्टहरुको....

गर्दै पत्र पठाएको छ । तर, अर्थ मन्त्रालयले कुन कुन मितिमा कुन बैंकको चेकबाट कति कति रकम साल्टलाई उपलब्ध गरायो त्यसको खुलासा भने कहीं कतै उल्लेख गरिएको छैन । साल्टको लेखापरिक्षणसमेत महालेखा परिक्षकको कार्यालयले गर्न हुँदा महालेखाको वार्षिक प्रतिवेदनहरूमा कहीं कतै बेरुजु नदेखिनु र अर्थले पठाएको पत्रमा दामोदर रेख्मी नेतृत्वको छानविन समितिले दिएको प्रतिवेदनलाई समेत मध्यनन्जर राख्दै अरु काम त्यस मन्त्रालयले गर्ने भन्ने उल्लेख गरिएको छ । तर, जापान सरकार, नेपाल सरकार र साल्ट टेडिङ्लीच भएको त्रिपक्षीय सम्झौतामा बस्तुगत अनुदानलाई सेयरमा परिणत गर्ने कुनै सम्झौता नभएकोले जनताले तुनको पैसा कर्पोरेशनको टाउकोमा थोपर्नु किमार्थ उचित हुन सक्दैन । अनुदान त साल्ट टेडिङ्लाई दिएको होइन तु दुवानीको लागि मात्र दिइएको हो ।

नुन गोदाम गर्न जापान सरकार र भारत सरकारले सहयोग गरेकोमा अहिले आएर

कार्यान्वयनके अभावमा हरेक वर्ष वर्षायाममा
आउने बाढीबाट तराई-मधेशका जनता
पीडित हुने गरेको यरथत नकार्न सकिन्न ।
प्रकाप बिनाको कुनै ठाउँको कल्पना गर्ने
सकिंदैन । विकसित देशका समुद्ध सहर
हुन् वा अविकसित देशका गरिब बस्ती,
प्राकृतिक प्रकाप तथा विपत्त जहाँ र जस्तो
ठाउँमा पनि हुन आउन सक्छ । कुनै ठाउँमा

आवश्यकता हो । नदी नियन्त्रण, नेपाल-भारत सीमानामा बनाईएका बाँधहरूको व्यवस्थापन, वृक्षरोपण, जग्गा प्लटिङमा कडाई, बसाई-सराईमा नियन्त्रण, ढलको उचित व्यवस्थापन गर्न सक्ने हो भने बाढीबाट हुने क्षतिलाई केहि मात्रामा भएपनि कम गराउन सकिन्छ ।

विपद् व्यवस्थापन र न्यूनीकरणका

ਪੂਰ੍ਣ ਮਨਸੁਨ ਸ਼ੁਰੂ ਭਾਕੋ ਛੈਨ। ਤੈਪਨਿ ਬਾਢੀ ਰ ਪਹਿਰੋਲੇ
ਮਾਨਿਸਹਰੂਲਾਈ ਅਤਿਆਇ ਸਕੇਕੋ ਛ। ਵਿਗਤਕਾ ਵਰਧ਼ਹਰੂਮਾ
ਮਨਦਾ ਯੋ ਵਰਘ ਅਕ ਧੇਰੈ ਵਰ਷ਾ ਹੁਨੇ ਮੌਸਮਵਿਦਹਰੂਕੋ
ਪੂਰਵਾਨੁਮਾਨ ਛ। ਵਰਧਿਆਮਸੱਗੈ ਪਹਾਡੀ ਤ੍ਰਿਲਲਾਹਰੂਮਾ ਪਹਿਰੋ ਰ
ਤਰਾਈਮਾ ਬਾਢੀਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਬਦੂਟੈ ਗੁਰਕੋ ਛ। ਯੋ ਤ੍ਰਾਸ ਹਰੇਕ
ਵਰਘ ਆਉਨੇ ਗਈ। ਤਰ ਯਸਤਾ ਤ੍ਰਾਸਬਾਟ ਤ੍ਰਾਣ ਪਾਉਨੇ ਤ੍ਰਾਪਾਧਕੋ
ਖੋਜੀਬਾਰੇ ਨ ਛਲਪਲ ਹੁਨਛ ਨ ਤ ਯੋਤ੍ਰਾਨਾ ਨੈ ਬਨਛ।

बाढी पहिरो मुख्य प्रकोप हुनसकछ भने अर्को ठाउँमा भूकम्प, कुनै ठाउँका लागि ज्वालामुखीको समस्या प्रमुख हुन सकछ भने कुनै ठाउँमा सुनामी । प्राकृतिक प्रकोप जहाँ र जस्तो अवस्थामा भएपनि त्यसले गर्न नोक्सान के-कति भयो भन्ने प्रमुख विषय हो । त्यसैले जस्तोसुकै प्रकोप भए पनि त्यसलाई न्यूनीकरण गर्नु आजको आवश्यक्ता र चुनौती हो । सन् १९९० अधिसम्म विश्वका सबै देशहरूमा विपद् वा प्राकृतिक प्रकोपहरू मानिसको वशमा हुँदैन र यो भगवानको इच्छा हो भनेर बुझ्ने गरिन्थ्यो । तर अहिले विपद्को जोखिम घटाउन सकिन्छ र प्राकृतिक प्रकोपलाई रोक्न नसके पनि यसबाट हुने क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ भन्ने आम बुझाई रहँदै आएको छ । मधेशका जनतालाई हरेक वर्ष कुनै न कुनै रूपमा प्राकृतिक प्रकोपले सताईरहेको हुन्छ । आगलागी, बाढी, पहिरो र खडेरी मधेशको आम प्रकोप बनेको छ । यसबाट आज जनजीवन मात्र होइन, आर्थिक क्षति पनि हुने गर्छ । कैयो हेक्टर जमिनमा लगाईको खेती नष्ट हुने गरेको छ भने घरबाट सबै बगाएर बिचल्ली हुन्छ । विभिन्न रोगको प्रकोप फैलिने र कतिको त ज्यानै पानि जाने गर्दछ । समथल भू-भाग भएको मधेशमा कही दिनको वर्षाले नै डुबानको समस्या सिर्जना गर्छ । यसको दीर्घकालीन समाधानको लागि स्थानीय जनतादेखि प्रदेश र केन्द्रीय सरकार समेत सचेत हुन जरूरी रहेको छ । वनविनाश, चुरेको दोहन, जलवायुमा परिवर्तन बाढीको मुख्य कारण हो भने जनतामा बाढीको बारेमा पूर्वसूचनाको अभावले गर्दा पनि धेरै जनधनको क्षति हुने गरेको छ । चरेको दोहन रोक्नु अहिलेको प्रमुख

लागि स्रोत, साधन, जनशक्ति आवश्यक त छँदैछ, विभिन्न निकायबीच समन्वयात्मक सहकार्य बिना त्यो प्रभावकारी हुनसक्दैन । विपदपूर्व, विपद्काल तथा विपद्पश्चात राम्रो तयारी हुनुपर्छ । विपद्पूर्वको सूचना प्रणालीलाई थप सशक्त बनाउनुपर्छ । विपद्बाट क्षति हुनसक्ने पूर्वाधार, भौतिक स्पति र जेखिममा पर्न सक्ने बस्तीलाई ध्यानमा राखी पूर्वतयारी प्रभावकारी बनाउनु अहिलेका आवश्यक्ता हो । प्रकोपबाट पीडितहरूका लागि तत्काल गाँस, बास र कपास उपलब्ध गराउनु पर्ने अनिवार्य विषयहरू हुन् । यी कुराहरूको व्यवस्थापन गर्नु सर्वप्रथम राज्यको प्रमुख दायित्व हुन्छ । प्रकोप व्यवस्थापनको प्रमुख कुरा पीडितहरूको उद्घार हो । जसका लागि सरकारी तथा गैहसरकारी निकायहरूबीच समन्वय र सहकार्य जरूरी छ । जे जति प्रकृतिको ताण्डव वा विनाश हुन्छ, ती विनाश हुनुमा मानवको पनि हात हुने गर्छ । राज्य र हाम्रो प्रचलन नै छ कि, वर्षात् एक-दुई महिना त हो भनी बेवास्ता गर्छौं । प्रायः घर निर्माण गर्छौं, नदी किनारमा बस्ती निर्वाध बसाउँछौं । भिरालो जमिनको भूगोलमै बासस्थान निर्माण गर्छौं । यी समस्या हामी आफैंले निर्म्याइ रहेका हुन्छौं । कृत्रिम साधन वा पूर्वाधारले पानीको प्राकृतिक बहावलाई नियन्त्रण गर्न खोज्नु मुर्खता हो । आकाशे पानीको भेललाई निकास दिने काम गर्न नितान्त जरूरी छ । बन फँडानी गर्छौं तर वृक्षरोपण गर्दैनौं । रुख बिरुवा रोप्ने र संरक्षण गर्न मन गर्दैनौं । यावत् विषयमा सबै जिम्मेवार बन्नैपर्छ । प्राकृतिक कठिनाइ र विनाशको गति र दर कम गर्ने पूर्वाधार निर्माण गर्न सकिएको छैन ।

ध्वस्त पार्ने प्रयास गरेकोमा उनीहरूलाई अर्थमन्त्रीले समेत सहयोग गरेको चर्चा अर्थ मन्त्रालयभित्र खासखुस भएपछि अर्थमन्त्री डा. युवराज खतिपडासमेत तनावमा परेका छन् । अनुदान रकमलाई सेयरमा परिणत गर्ने गरि सुझाव दिन गठन गरिएको समितिका संयोजक नै भ्रष्टाचारीहरूको पक्षमा रहेका र निजले तिनै भ्रष्टाचारीहरूलाई काइदा पुग्ने गरि प्रतिवेदन तयार पारेका भएपनि अहिले उनले उक्त प्रतिवेदन आफुले तयार नपारेको भन्दै पन्छिन खोजेका छन् । भुकम्पको बेलामा साल्टले पुऱ्याएको सहयोगलाई नेपाली जनताले कहिल्यै विर्सन सबैदैन, त्यसैले अनुदान रकमलाई सेयरमा परिणत गर्ने निर्णयमा सरकार पुरेको खण्डमा स्वयम् जनता नै सङ्कमा उत्रिन सक्ने उपभोक्ताचावादीहरूले दाबी गरेका छन् । जनताले लिएको अनुदानलाई सेयरमा परिणत गर भन्नु मरेको मान्छेलाई क्राण तिर भन्नुसरह हुनेछ । नुनको ढुवानीमा दिएको अनुदान साल्टको टाउकोमा थोपर्मुख्नेको साल्टलाई कब्जा गर्न खोज्नुबाहेक अन्य केही हुन सबैदैन । त्यसैले ओली नेतृत्वको सरकारले त्यस्तो अलोकप्रिय निर्णय गर्दैन भन्ने सिंहरदरबारभित्र चर्चाको विषय बनेको छ ।

खेलकृद्ध

एम्बाप्पेलाई रोकन उरुहवेको विशेष तयारीमा

अर्जेन्टिनाविरुद्ध सनसनीपूर्ण प्रदर्शनपछि विश्वको नजरमा परेका फ्रेन्च युवा टार अब उरुग्येको नजरमा परेका छन्। फ्रेन्च टिनएजर केलियन एम्बापेलाई बोक्नका लागि उरुग्ये रणनीतिक रूपमै जगेगोको छ। उरुग्ये स्टार लुइस सुआरेजले नाफ्नो टिम एम्बापेलाई रोकन सक्षम हुनेमा विश्वास व्यक्त गरेका छन्।

उरुंगेले समूह चरणबाटै केही महत्वपूर्ण समय दिएर एम्बाप्पेबारे स्टडी नै गरेको छ । प्रशिक्षक ओस्कर टाब्रेजले उनी खतरनाक भएको भन्दै उनलाई रोक्नका लागि टिमलाई सक्षम बनाएको बताएका छन् । स्ट्राइकर सुआरेज पनि एम्बाप्पेलाई रोक्न सकेमा जित निकालेमा विश्वस्त छन् । सुआरेजले भने, 'सबैलाई थाहा छ, एम्बाप्पे राम्रो खेलाडी हुन, तर मलाई यो पनि थाहा छ, उनलाई रोक्न हामीसँग त्यति नै राम्रो डिफेन्स छ ।

फ्रान्सविरुद्ध निर्विकल्प जितको लक्ष्य भएकाले उरुव्वेले अन्य स्टारहरू एन्टोनी ग्रिजम्यान तथा पाउलो पोग्बालाई पनि उत्तिकै निगरनीमा राखेको छ । तर, फ्रान्सको युवा स्टारको टिमलाई पराजित गर्नु उरुवेका लागि सहज भने हुनेछैन ।

उरुग्वेका गोल स्कोरर तथा स्टार इंडिसन काभानीको चिन्ता पनि उरुग्वेलाई छ । उनी तिघ्राको मसल्सको इन्जुरीका कारण अहिले आराम गरिरहेका छन् । उनको इन्जुरीका विषयमा सुआरेजले भने, 'मलाई विश्वास छ, उनी फ्रान्सविरुद्धको खेलमा फर्केनेछन् । तर, अहिले नै केही भन्न सकिंदैन ।'

इंग्लिश क्वार्टरफाइनलमा

इंग्ल्यान्ड जारी रसिया विश्वकप फुटबलको क्वार्टरफाइनलमा पुग्ने अन्तिम टिम बनेको छ । प्रि-क्वार्टरफाइनलको अन्तिम खेलमा इंग्ल्यान्डले कोलम्बियालाई टाइब्रेकरमा ४-३ ले पराजित गर्दै अन्तिम आठमा आफ्नो स्थान सुरक्षित गन्यो । इंग्ल्यान्ड १२ वर्षपछि क्वार्टरफाइनलमा पुगेको हो । निर्धारित ९० तथा ३० मिनेटको अतिरिक्त समयमा दुवै टिमले १-१ गोल गरेका थिए । त्यसपछि खेलको छिनोफानो टाइब्रेकरबाट भयो । जसमा इंग्ल्यान्ड भाग्यमानी ठहरियो ।

इंग्ल्यान्डले अब सेमिफाइनल खेलकुदमा प्रवेशका लागि स्विडेनविरुद्ध प्रतिस्पर्धा गर्ने भएको छ। स्विडेन स्विट्जरल्यान्डलाई पराजित गर्दै क्वार्टरफाइनलमा प्रवेश गरेको थियो। अर्को खेलमा इंग्ल्यान्डले कोलम्बियालाई पाखा लगाएपछि क्वार्टरफाइनल समीकरण पूरा भएको हो। इंग्ल्यान्डले शनिवार स्विडेनसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। इंग्ल्यान्ड विश्वकप

फुटबल इतिहासमा पहिलोपटक पेनाल्टी सुटआउटमा जित निकाल सफल भयो । इंग्ल्यान्डका लागि ह्यारी केनले ५८औं मिनेटमा पेनाल्टीमार्फत गोल गर्दै खेलमा अग्रता बनाएका थिए । जारी विश्वकपमा केनको ६ गोल पूरा भएको छ, जसमा ३ गोल पेनाल्टीमार्फत सम्भव भएको थियो । तर, इन्जुरी समयमा कोलम्बियाका यरी मिनाले गोल गर्दै टिमलाई बराबरीको अवस्थामा पुऱ्याए । थप गरिएको समयमा गोल भएन ।

૧૯૩૯ પછિ ઇંગ્લિસ ટિમકા લાગિ લગાતાર ૬ ખેલમા ગોલ ગર્ને હ્યારી કેન પહિલો ફુટબલર બનેકા છન् । યસઅધિ ટોમી લાઉટનલે લગાતાર ૬ ખેલમા ગોલ ગરેકા થિએ । કેનલે એકૈ વિશ્વકપમા સર્વાધિક ગોલ ગર્ને હ્યારી લિન્કરકો કીર્તિમાન પણ બરાબરી ગરેકા છન् । લિન્કરલે ૧૯૮૬ કો વિશ્વકપમા ૬ ગોલ ગરેકા થિએ । લિન્કરકો નામમા સર્વાધિક ૧૦ ગોલકો કીર્તિમાન છ । ઉનીપછિ કેન દોસ્તો નમ્બરમા પુરેકા છન् ।

होङ्टा र मोकोटोद्वारा सञ्चायास

रसिया विश्वकपको प्रिकार्टरफाइनलबाट बाहिरिएपछि जापानका दुई प्रतिभाशाली फुटबलरले सन्न्यास घोषणा गरेका छन् । बेल्जियमसँग इन्जुरी समयमा ३-२ ले पराजित भएपछि जापानका केइसुके होन्डा र कप्तान मोकोटो हासेवले मंगलबार अन्तर्राष्ट्रिय फुटबर अरिआरबाट बिदा भएको घोषणा गरेका हुन् । बेल्जियमविरुद्धको खेलमा होन्डा विस्थापन्न खेलाडीका रूपमा मैदानभित्र प्रवेश गरेका थिए । सन्न्यास घोषणासँगै स्ट्राइकर होन्डाले जापनिज फुटबलले शक्ति प्रदर्शन गरेको दाढी गरेका छन् । 'हामीले बेल्जियमजस्तो टिमलाई अन्तिम समयसम्म बाँधेर राख्याँ, यसले जापानले विश्व फुटबलमा केही गर्न सक्छ भन्ने प्रमाणित गरेको छ,' एसी मिलानका पूर्वखेलाडी होन्डाले भने, 'अहिले जापानमा धेरै युवा खेलाडी आइसकेका छन्, उनीहरूले अब जापानको फुटबललाई उज्ज्वल पार्नेछन् ।'

प्रतियोगिताअधि नै आफूले रसिया विश्वकप अन्तिम भएको घोषणा गरेको होन्डाले जानकारी गराएका थिए । पूर्वयोजनाअनुसार नै आफूले राष्ट्रिय टिमबाट सन्न्यास लिएको उनले बताए । 'भैले धेरै अगाडि नै भनेको थिएँ, रसिया विश्वकप अन्तिम हुनेछ,' होन्डाले भने, 'खेलाडी इमानदार हुनुपर्छ, हामी सबैको चाहना क्वार्टरफाइनल खेल्नु थियो, सकदो प्रयास गन्याँ तर अन्तिममा असफल भयाँ।' होन्डाले बेल्जियम जितको हकदार टिम भएको बताएका छन् । 'खेलमा बेल्जियम पनि जितको दाबेदार टिम थियो, जापान र बेल्जियमले एकैनाशको फुटबल खेले, जसका कारण खेल सोचेभन्दा नाटकीय र रोमाञ्चक बन्यो,' खेलको समीक्षा गर्दै उनले भने । होन्डाले १८ अन्तर्राष्ट्रिय खेलमा ३७ गोल गरेका छन् । सन् २००६ देखि जापानका कप्तान बनेका हासेवले १२ वर्ष साथ दिएका सबैलाई धन्यवाद दिएका छन् । जर्मनीको फ्याक्टबाट फुटबल खेलिरहेका हासेवले राष्ट्रिय टिमबाट १ सय १४ खेल खेलेका छन् ।

एंगीन खबर

'हजार हाइकु' बजारमा

साहित्यकारद्वय रामकुमार पाँडे र प्रकाश पौडेल माइल्सको संयुक्त हाइकुसंग्रह 'हजार हाइकु' सार्वजनिक भएको छ। वरिष्ठ गीतकार रत्नशमशेर थापाको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा समीक्षकहरू प्राचार खण्डनप्रसाद लुइँटेल, दामोदर पुडासैनी र महेश पौडेलले पुस्तकबाट टिप्पणी गरेका थिए।

पुस्तकबाट बोल्दै समीक्षक महेश पौडेलले 'हजार हाइकु हाइकु मात्र नभई हाइकुको इतिहास र संरचनाको जानकारीसमेत भएको कुरा बताए। अर्का समीक्षक दामोदर पुडासैनीले संग्रह हाइकुप्रेसी तथा लेखन र सिक्क चाहनेहस्तका लागि पद्धनैपर्ने पुस्तक भएको उल्लेख गरे।

गीतकार रत्नशमशेर थापाले कृति हाइकु विधाना सशक्त र बलियो कोसेहुङा सावित भएको बताए। हजारवटा हाइकु संगृहित २६२ पेज रहेको संग्रह शिखा बुक्सबाट प्रकाशित भएको हो।

आदिवासी चलचित्र महोत्सवमा 'तापलय'

राष्ट्रिय आदिवासी चलचित्र महोत्सव-०७५ सम्पन्न भएको छ। ऊर्जामन्त्री वर्षमान पुनर्ले उद्घाटन गरेर सुरु भएको चलचित्र महोत्सव सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री गोकुलप्रसाद बाँस्कोटाले समाप्त गरेका हुन्।

महोत्सवमा विभिन्न आदिवासी जनजातीभाषी १४ चलचित्र सहभागी भएका थिए। नेवारभाषी 'कमलपोखरी', 'तापलय', मगरभाषी 'रैयाँ', तमसुक', थास्भाषी 'मन्दरा', 'टुटल जिन्दगी' राजवर्षीभाषी 'दुलारी', गुरुडभाषी 'मैरिमो', 'पा', सुनुवारभाषी 'गो सु नडा', तामाङ्गभाषी 'माया सेलासी', माझीभाषी 'लदी पूजा', शेर्पाभाषी 'टिन्छेन फमा' र राईभाषी 'द्वावडकुम' ले प्रतिस्पर्धा गरेका थिए।

जसमध्ये बालमुकुन्द प्रजापतिले निर्देशन गरेको नेवारी भाषाको चलचित्र 'तापलयले' यस वर्षको पब्लिक व्हाइस अवार्ड हात पान्यो। यसका साथै यसै वर्षदेखि अरुण प्रधानले प्रदान गर्ने सुरु गरेको नवप्रतिभा पुरस्कार 'द्वावडकुम' बाट नवनिर्देशक शान्त्कुमार राईले हात पारे।

कार्यक्रममा बोल्दै प्रमुख अतिथि सञ्चारमन्त्री मन्त्री बाँस्कोटाले कलाको निर्धारण मनले गर्ने र त्पसलाई हामीले कसरी प्रस्तुत गर्याँ भने कुरा प्रमुख हुने बताए। उनले थपे, 'हजारी वर्षदेखि चलिआएको सम्पत्तालाई जीवन्त रूपमा प्रस्तुत गराउनु जटिल कुरा हो। तर, त्पसका लागि कोसिस गर्नु नै ढूलो कुरा हो।' सरकारका तर्फबाट हरतरहको साथ रहने कुरा पनि मन्त्री बाँस्कोटाले बताए।

पाइरेसी रोक्ने एप सार्वजनिक

सर्जक र स्पष्टाका अनुबन्धित कृतिलाई सहज माध्यमबाट दर्शक र स्रोतामाला पुऱ्याउन, सिर्जना चोरी (पाइरेसी) नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले 'फोपी एप' सार्वजनिक गरिएको छ। सोमवार आयोजित कार्यक्रममा कलाकार, स्पष्टाहस्तको उपस्थितिमा एप सार्वजनिक गरिएको हो।

मेहनतले चलचित्र, गीत, सिरिज तथा अरु सामग्री बनाउनेलाई लाम हुने गरी यो एपले सेतुको काम गर्ने एप निर्माता आविष्कार टेक्नोलोजीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रशान्तराज कार्कीले बताए। यो एपमा डाउनलोड गरिएका

सामग्री कुनै पनि हालतमा सार्न र कपी गर्न नमिले प्रविधि प्रयोग गरिएको छ।

कार्कीका अनुसार 'फोपीलाई' तीन प्रकारले प्रयोग गर्न मिल्ने बनाइएको छ। सीधा एप डाउनलोड गरी हेन मिल्छ। उपभोक्ताले चाहेका सामग्री एपबाट किनेर हर्न सक्छन्। तोकिएको 'फोपी पसलबाट उचित रकम तिरेर आफ्नो फोनमा सामग्री लोड गर्न सकिन्छ। वाईफाई नभएपनि एप प्रयोग गर्न सकिने निर्माताको दावी छ। सार्वजनिक स्थलमा 'फोपी हट्स्पट' सञ्चालन गरिनेछ।

वीरांगनामा असार २४ मा आउने

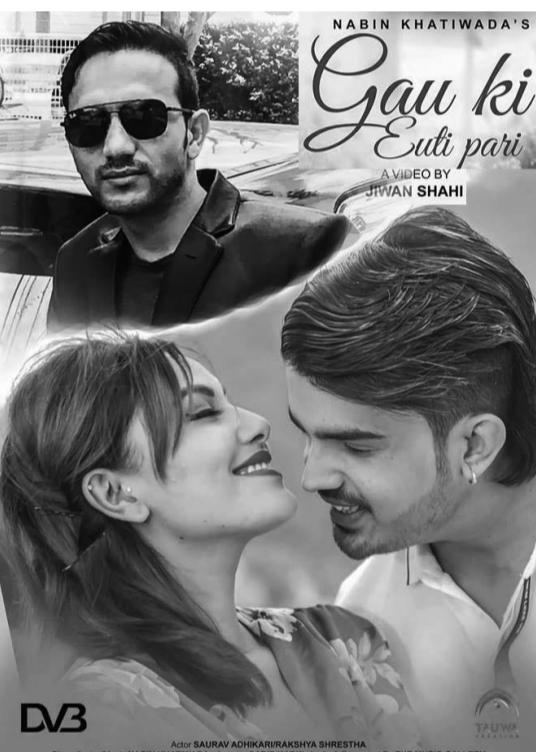
सशस्त्र प्रहरीको वीरांगना आधारित फिल्म वीरांगना असार २४ गतेबाट प्रदर्शनमा आउने भएको छ। अनुपविक्रम शाही र शिल्पा पोखरेल अभिनीत फिल्ममा दुवैजना सशस्त्र प्रहरीको भूमिकामा छन्। फिल्म निर्माण टिमले फिल्म प्रचारका लागि फिल्मभित्रको मुख्य दृश्यका केही तरिका सार्वजनिक गरेको छ। फिल्ममा अभिनेत्री शिल्पा र अभिनेता अनुपविक्रम विवाह बन्धनमा बाँधिएका छन्।

वीरांगना एक्सन जनराको लभ स्टोरी फिल्म हो। फिल्मभित्र महिला सशस्त्र प्रहरी शिल्पासँग अनुपको मिलनपछि विवाहको सिन राखिएको छ। फिल्ममा मुख्य कलाकार शिल्पा, अनुप, पृथ्वीराज प्रसाई, प्रज्वल गिरी, सुर्वील पोखरेल, ध्रुव कोइराला, प्रिया रिजाल, घिरेन शाक्य, कृष्ण शिखाकोटीलाङ्गायत छन्।

राजबहादुर सानेको लेखन तथा निर्देशनमा बनेको फिल्म फोर्थ आई मुभिजको व्यानरमा बाबुराम दास, श्यामबहादुर थापा, रघु परियार, देव तामाङ र बिमल भट्टले निर्माण गरेका हुन्।

'गाउँकी एउटी परी' सार्वजनिक

नवगायक नवीन खतिवडाको 'गाउँकी एउटी परी' नामक गीत सार्वजनिक भएको छ। इलामको सूर्योदय नगरपालिकामा जन्मिएर भापा बिर्तमोडलाई कर्मथलो बनाएका खतिवडा पुनः चर्चामा आएका छन्। यसभन्दा अधि पनि उनको 'एउटा गीत म्युजिक भिडियो सार्वजनिक भएको छ।

गीत युट्युबलगायत सामाजिक सञ्जालमा रुचाइएको छ। खतिवडाले 'गाउँकी एउटी परी' म्युजिक नेपालमार्फत सार्वजनिक गरेका हुन्। गीतको भिडियो जीवन शाहीले निर्देशन गरेका हुन्। भिडियोमा मोडल रक्षा श्रेष्ठ र भापाका मोडल सौरभ अधिकारीले अभिनय गरेका छन्।

गाउँकी परीलाई उत्सव दाहालले क्यामेरामा कैद गरेका हुन्। गीतको शब्द, संगीत गायक खतिवडाको छ। गीतको छायाकन फर्पिङ्का विभिन्न स्थानमा गरिएको हो।

बोर्डले मनायो १८००० वार्षिकोत्सव

काठमाडौं/ चलचित्र विकास बोर्डले शनिवार १८००० वार्षिक उत्सव मनाएको छ। नेपाली फिल्मको विकास गर्ने उद्देश्यले ०५७ सालमा सरकारले गठन गरेको बोर्डले असार १६ लाई स्थापना दिवसका रूपमा गर्नाउने गरेको छ।

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्री गोकुल बासकोटाको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न कार्यक्रममा बोर्डले पञ्चायत र अग्निदहन फिल्मलाई विशेष फिल्मका रूपमा सम्मान गन्यो। शिवम अधिकारी निर्देशित पञ्चायत र घनश्याम लमिङाने निर्देशित अग्निदहनलाई बोर्डले दुई लाख रुपैयाँ पुरस्कार प्रदान गरेको छ।

बोर्ड अधिक निकिता पौडेलले बोर्डका आगामी कार्यालयोजना प्रस्तुत गर्दै साउनदेखि काठमाडौं उपत्यकाका हलमा पूर्ण स्वप्नले बक्साउफिस लागू गरिने, राष्ट्रिय चलचित्र नीति लागू गराइने, फिल्मकर्मी कल्याणकोष बढाइने, फिल्म सिटी निर्माण, पुराना फिल्मको डिजिटलाइजेसनलगायतका कार्य बोर्डको प्राथमिकतामा रहेको बताइन्। कार्यक्रम चाबहिलसित बोर्डको कार्यालयमै सम्पन्न गरिएको हो।

कापेटिट

नेपाल टेलिकमद्वारा मिर्मीमा क्षमता विस्तार

नेपाल टेलिकमले स्याङ्गाजाको मिर्मीमा आफ्नो पिएसटिएन टेलिफोन लाइन तथा एडिसएल वितरणको क्षमता विस्तारपश्चात् अब पिएसटिएन तथा एडिसएल सेवाका नयाँ उपभोक्ताहरूले सहजै सेवा प्राप्त गर्न सक्ने जनाइएको छ।

नेपाल टेलिकम गल्याका कार्यालय प्रमुख रामराज उपाध्यायका अनुसार मिर्मिका उपभोक्ताले नयाँ लाइन नपाएका कारण एडिसएलसमेत चलाउन नपाएको अत्यधिक गुनासो थियो। त्यसैलाई सम्बोधनस्वरूप हाललाई यसअधि वितरित लाइनभन्दा ४८ लाइनको क्षमता विस्तार गरिएको हो।

बाराको जितपुरमा लक्ष्मी बैंकको शाखा

लक्ष्मी बैंकले बाराको जितपुरमा नयाँ शाखा सञ्चालनमा त्याएको छ। बैंकको यो ८६५० शाखा हो भने बारा जिल्लामा दोस्रो शाखा हो। नयाँ शाखामार्फत साना तथा लघु व्यवसायी तथा विशेषगरी कृषि व्यवसायीमाझ वित्तीय पहुँच पुऱ्याउने लक्ष्य राखेको बैंकले जनाएको छ।

नयाँ शाखामहित लक्ष्मी बैंकको ४३ जिल्लामा ८६ शाखा, ३ हस्पिटल सेवा काउन्टर, १ सय ४ एटिएम, २ हजार ५ सयभन्दा बढी रेमिटेन्स एजेन्ट तथा ५१ शाखारहित बैंकिङ सेवा पुऱ्योको छ।

सिद्धार्थ फाउन्डेशनको आर्थिक सहयोग

सिद्धार्थ बैंकद्वारा प्रबोधित सिद्धार्थ फाउन्डेशनले रुरल हेल्थ एण्ड एडुकेशन समिस्ट्रट (हेस्ट) नामक गैरसरकारी संस्थासँगको सहकार्यमा बालबालिकाको शिक्षाका लागि ८४ हजार ८ सय ८५ रुपैयाँ आर्थिक सहयोग प्रदान गरेको छ।

उक्त सहयोग रकम एक समारोहका बीच बैंकका सहायक प्रमुख कार्यकारी अधिकृत रामेश्वर प्रसाद बस्यालले नेस्टरका निर्देशक कमल अधिकारीलाई हस्तान्तरण गरेको थिए। उ

संसदमित्रै...

निलम्बन गरेर विधेयक पारित गराउन थालेको छ। यसले गर्दा सांसदहरूको अधिकार समेत खोसिएको छ। सरकारले संसदमा विधेयक बेला पेश गर्न नसकेपछि त्यसको दोष सांसदहरूलाई थोपन सक्ने सम्भावना बढेको छ।

कुनैपनि विधेयक संसदमा दर्ता भएर संसदमा प्रस्तुत भको ७२ घण्टाभित्र सांसदलाई संशोधनको प्रस्ताव राख्ने व्यवस्था नियमावलीले गरेको भएपनि सरकारले एकै दिनमा प्रस्ताव दर्ता गरि एकै दिनमा नियमावलीलाई निलम्बन गरेर पारित गर्ने रणनीति सरकारले अवलम्बन गर्न थालेको छ। संसदमा केपी ओली नेतृत्वको सरकारलाई दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थन रहेको भएपनि सरकारले किन सांसदको अधिकार कटौती गरि संसदको नियमावली नै निलम्बन गरि एकै दिनमा विधेयक पारित गर्ने रणनीति अपनाये यसेले प्रमाणित हुँच सरकार सर्वसत्तावादको मार्गतर्फ उन्मुख हुन थालेको छ। अहिले नियमित प्रक्रियामा संसद चलिरहेको बेला सरकारले समयमै विधेयक संसदमा प्रस्तुत नगरि समय धर्केपछि मात्र ल्याउने कुराले संसदको अधिकारमाथि पनि सरकारले कुठाराघात गर्न थालेको छ। यस्तो

प्रक्रियालाई साधारण अवस्थामा स्वीकार गर्न सकिने अवस्था रहँदैन।

सरकारले ल्याएका विधेयकलाई सांसदहरूले अध्ययन गरि आवश्यक परे संशोधन प्रस्ताव दर्ता गर्ने पाउने अधिकार नियमावलीले गरेको भएपनि नियमावली नै निलम्बन गरि विधेयकहरू पारित गरिएको खण्डमा त्यस्ता विधेयकहरू संविधानसँग बाफिन सक्ने सम्भावना समेत रहनेछ। त्यसले गर्दा संविधान कार्यान्वन मै कठिनाई आउने कानुनिविदहरूको भनाई रहेको छ। संसदले पारित गर्ने विधेयकहरू महत्वपूर्ण हुँच्न संविधानले कुन दिशा लिन्छ भन्नेमा संसदले पारित गर्ने विधेयकमा भर पर्छ। संसदले बनाउने कानुन संविधान अनुसार हुनुपर्दछ र सांसदहरूले आफ्ना सुभावहरू राख्न पाउनुपर्दछ तर सरकारले सांसदहरूलाई सुभाव नै राख्न नदिई विधेयक ल्याउनुले सांसदको अधिकार सरकारलाई नभएपनि अहिले ओली सरकार कानुन निर्माण गर्ने सांसदहरूको अधिकार खोस्न उद्दृत रहेको अवस्थामा जनताले कसरी अधिकार प्राप्त गर्न सक्छन्। सरकारले समयमै विधेयक संसदमा त्याउन नसक्नु सरकारको असफलता हो। आफ्नो असफलताको भारी संसदलाई बोकाएर ओली सरकार परिचन सक्ने अवस्था छैन/रहेन।

पेलेरै लैजाने....

सञ्चालनको अनुमति पाउने, छात्रबृत्तिमा समेत कटौती गर्ने जस्ता अनेक भ्रमजाल राखेर सरकारले आफ्नो पार्टीको नेताहरूको स्वार्थ पूरा गर्ने गरि विधेयक संसदमा दर्ता गराएकोमा त्यसको विरोधमा डा. गोविन्द केसी जुम्लामा पुगेर त्यही १५ औं पटको अनशनमा बसेका छन्। केसी कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा अनसन बस्न जाँदाँजाँदै गृह मन्त्रालयको आदेशमा स्थानीय प्रशासनले केसीलाई बाटामै पक्राउ गरि खेलकुदको कवर्ड हलमा पुन्याएकोमा केसी त्यही अनशनमा बसेका थिए भने कर्णली प्रदेशका सबै १० वटै जिल्लामा र जुम्लामा समेत कसरीको समर्थनमा जनता सङ्कमा उत्रिएपछि कसरीले संसदमा पेश गरेको चिकित्साशिका सम्बन्धी विधेयक फिर्ता लिएर अर्को विधेयक संसदमा लैजाने निर्माण बुधबार २० गते बसेको मन्त्रीपरिषदको बैठकले गरेको छ। संसदमा प्रमुख प्रतिपक्षी दलको भूमिका निभाउन नसकेको आरोप लागेको नेपाली काग्रेसले समेत संसदमा दर्ता भएको विधेयकको विरोध गर्दै विधेयक फिर्ता लिन माग गर्दै यदि सरकारले विधेयक फिर्ता नलिएको खण्डमा संसददेखि सङ्केतमा आन्दोलन चर्काउने अभियर्ति दिँदै संसदमै अवरोध गर्दै संसद चल्न नदिने भनेपछि दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थन प्राप्त सरकार विधेयक फिर्ता लिन बाध्य भएको छ।

केपी ओली नेतृत्वको सरकारलाई बहुमत हुँदूँहुँदै उनी दुई तिहाई भन्दा बढीको समर्थनमा सरकार सञ्चालन गर्न रिक्त चाहिरहेका थिए भने भेद अब विस्तारै खुल्न थालेको छ। सरकारका मन्त्रीहरू भन्न थालेको छन् दुर्गम ठाउँमा गएर

विरोध गर अनशन बस भनेर। सरकारले जनताका कुरा नसुनेको खण्डमा सरकारको विरोध हुन स्वाभाविक हो त्यसैले सरकारले सुन्ने र देख्ने गरि जनताले सभा सम्मेलन धर्ना जुलुस प्रदर्शन गर्ने पाउनुपर्दछ। संविधानले विना हातहतियार शान्तिपूर्ण रूपमा विरोध प्रदर्शन गर्ने पाइने अधिकार दिएको छ। त्यो अधिकार खोस्न सक्ने अधिकार ओली सरकारलाई छन्। सरकारका मन्त्रीहरूनै संविधानमन्त्रा माथि कोही छन् भनिएरहेका भएपनि उनीहरूको व्यवहार संविधानमन्त्रा माथिको जस्तो देखिएको छ। तकालिन माओवादीका कार्यकर्ताले आफ्ना छोराको हत्या गरेको भद्रै हत्यारालाई कानुनी कारबाहीको माग गर्दै विर अस्पतालमा आमरण अनशनमा बसेकी गोर्खा फुजेलकी गंगमाया अधिकारीको मागलाई सरकारले किन सम्बोधन गर्न चाहिरहेको छैन? सर्वोच्च अदालतको आदेश समेत सरकारले पालना नगरेको हुनाले, ओली सरकार विस्तारै सर्वसत्तावादका मार्गतर्फ उन्मुख हुँदै गएको छ।

सरकार र प्रतिपक्षी दलको दुरी समेत बढ्दै गएको छ। यस्तो बेलामा सरकारले प्रमुख प्रतिपक्षी दल र जनतालाई पेलेर आफुखुसी विभिन्न विधेयकहरू पारित गराउन सक्ला तर त्यसलाई कार्यान्वयनमा लैजान सरकारलाई फलमाको च्युरा चपाउनु सक्छ हुनेछ। संविधान कार्यान्वयनको लागि समेत प्रमुख प्रतिपक्षी दलको सहयोग आवश्यक हुन्छ भन्ने हेका सरकारमा देखिएन। बुधबार नै बसेको मन्त्रीपरिषदको बैठकले २०७४ भाद्र १४ गते पछि भएको सबै राजनीतिक नियुक्तिहरू एकै पटक खारेज गरेको छ। यस निर्यातले समेत सरकार र प्रमुख विपक्षी दलबीचको दुरी अफ फराकिले हुन सक्ने सम्भावना रहेको छ।

गिरिजाको...

भन्नै भने किन र के का लागि उनी फसे त्यसको जानकारी आफूलाई समेत नभएको भन्नै आफू आश्वर्य चकित भएको बताएका थिए। कुनै बेला गिरिजाप्रसाद कोइराला पनि त्यसै भन्दथ तर ग्रान्ड डिजाइन के हो भनेर कहिलै कोइरालाले मुख खोलेनन्। अहिले सिटीला समेत त्यसै भन्न थालेको छन्। त्यसै भन्न थालेको छन्। कुनै बेला सिटीला गिरिजाप्रसाद कोइरालाका निकै विश्वासपात्र र प्रिय थिए तर त्यो धेरै समय टिक्कन सकेन गिरिजाको निधनपछि सिटीला क्रमशः कमजोर अवस्थामा पुगेका छन्। त्यसैले उनले ग्राण्ड डिजाइनको शब्द बोल्न थालेको एक कोइरीसी नेताले बताएका छन्।

सिटीलाले सम्भापति देउवालाई सिमित व्यक्तिहरूको इसारामा चलेको आरोप लगाउँदै पार्टीलाई एक बनाएर ल्याउन नसक्ने व्यक्तिले अरुलाई गुटबन्दी गयो भनेर कराउने काम नगर्न चातावानी समेत दिएका छन्। उनका अनुसार सभापति देउवाले पार्टीलाई एक बनाएर लैजान कुनै भूमिका खेल नसकेको भन्ने राजनीतिक परिवर्तन पछि पानि कोइरालाई संस्थापति गरि बिल्यो बनाएर लैजानको कुनै विकल्प नभएको बताएका छन्। तर उनले पार्टीलाई एक बनाएर अधि लाने सुक्र के हो त्यो भन्न मानेनन्।

जंगामाया...

अनशनमै रहेका बेला निधन भएको थिए। पछिल्लो सयममा गंगामाया अधिकारी गत जेष्ठ १५ गते देखि अनशनमा बसेकी छिन्। अहिले अधिकारीको वीर अस्पतालको आईसीयुमा उपचार भईरहेको छ। सर्वोच्च अदालतले दिएको फैसलानुसार आफ्ना छोरा कृष्णप्रसाद अधिकारीको हत्यामा संलग्न भएकालाई कारबाही गर्नुपर्ने माग उनले लामो समयदेखि गर्दै आएको छिन्। तर विधिको शासनलाई खिल्ली उडाउँदै ओली सरकारले समेत गंगामायाको मागलाई वेवास्ता गर्दै आएको लोकतन्त्रको खिल्ली उडेको छ। वास्तवमा भन्ने हो भने विधिको शासन नै लोकतन्त्र हो लोकतन्त्रमा कर्तृतालाई फरक व्यवहार गर्न पाइँदैन। स्वतन्त्र न्यायपालिकाले दिएको आदेशलाई सरकारले मानवपर्ने कानुनी व्यवस्था भएपनि सरकारले कानुनको खिल्ली उडाउँदै आएको छ। सरकार निरेकुश मानवसिकताबाट ग्रसित भएको जस्तो रेखिएको छ। केही मानवअधिकारीहरूले आधिकारीलाई भेटन पुगेका केसीले अधिकारीसँग कुरा गर्न खोजेपनि अधिकारीले कुनै प्रतिक्रिया भने दिइनन्। अस्पतालका अनुसार अधिकारीको स्वास्थ्य अवस्था दिनप्रतिदिन विग्रेदै गएको छ भने उनले केही समय पहिला अब न्यायको भीम मार्गा मार्दै प्राप्त त्याग्न तयार रहेको दर्दनाक अभिव्यक्ति दिएको छिन्। अधिकारी अनशनमा बसेको यति लामो समय भईसरक्ता पनि उनको माग पुरा गर्न सरकार तयार देखिएको छैन। एउटा सामान्य मानिसले आफ्ना माग पुरा गराउन अनशन जस्तो अन्तिम हत्यार प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्थाले नेपालमा मानवअधिकारको अवस्थालाई भल्काउँदैन।

शक्तिशाली...

लाम हुनेगरी संशोधन विधेयक त्यायो जसको प्रतिपक्षले समेत अनशनमा रहेकी गंगामायाको जीवनसँग गर्न सरकारको ध्यानकर्णण गराएका भएपनि ओली नेतृत्वको सरकारले त्यसलाई वेवास्ता गर्दै आएको छ। नन्दप्रसाद अधिकारीको निधन भएका यति लामो समयसम्म पनि उनको शब्द दाहास्तरासम्म गर्न नसक्ने सरकारले गंगामायाको जीवनको रक्षा गर्न भनेर जनताले कसरी विश्वास गर्ने?

ओलीको...

यो अवधिमा देउवा सरकारले गरेका मुख्य नियुक्तीहरूमा अधिकार सम्पन्न वामती सम्भवता एकीकृत विकास समितिको कार्यकारी समितिको अध्यक्ष नरेन्द्रराज बस्नेत, कर्जा सुरक्षण कोषको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विष्णुबाबु मिश्र, ख